

Udenrigsministeren Grev Knuths Fremstilling af Danmarks Underhandlinger 1848 indtil Vaabenstilstanden i Malmø.

Meddelt af C. Paludan-Müller.*)

I.

Underhandlinger før Krigen og under Storbritanniens Mægling alene.

Hvis det under vanskelige og forviklede Forhold for enhver Regering er et moisomt Hverv at værne om sit Fædrelands Rettigheder, saa gjælder dette dog fornemlig i de mindre Lande,

*) Efterat Rigsforsamlingen var aabnet paa Christiansborg Slot d. 23. October 1848, holdtes Løvedag d. 4. og Mandag d. 6. November Møder for lukkede Døre, hvori det daværende Ministerium gjorde Forsamlingen Rede for Underhandlinger og Krigsførelse siden den 24. Marts. Navnlige oplæste Grev Knuth en Fremstilling af de Forhandlinger med fremmede Magter, der førte til Vaabenstilstanden af 26. August. Martsministeriet fratraadte den 15. November; da tillod Grev Knuth ovennævnte Meddeler efter Anmodning at tage en Afskrift af denne Fremstilling, dengang selvfølgelig kun til eget Brug; men da den nu efter 28 Aars Forløb, og efter Alt hvad der i Mellemtiden er sket, ikkun har Betydning som et historisk Aktstykke, tager Meddeleren ikke i Betænkning at offentliggjøre den. Som Bilag meddeltes der Forsamlingen tillige en betydelig Mængde diplomatiske Papirer, af hvilke et Udvalg tryktes som Manuskript under Titel af Brevskaber om de

der ei som Magter af første Rang ene kunne stole paa egen Kraft og egne Hjælpekilder, men som idelig ere henviste til fremmed Bistand eller ialtfald nødte til at tage stadigt Hensyn til fremmede Ønsker og Fordringer. Den dristige Politik, som i vanskelige Tider undertiden er de mægtige Staters Redning, er i Regelen de mindre Nationers Ruin. Sverrigs Historie afgiver i denne Henseende de lærerigste Beviser. Besindighed og Seighed har til sine Tider reddet Magter af anden og tredje Rang fra Undergang. Nederlandene ere os et mærkeligt Exempel i denne Retning.

Europa var i en almindelig Revolutionstilstand og det gamle Tydskland i en Opløsningstilstand, da det slesvigholstenske Oprør brød løs. Intet vilde have været lettere for den danske Regering og Folk, hvilket i Gjerningen ogsaa snart viste sig, end med egne Kræfter at dæmpe denne Insurrection, der med Rette kan siges at være udgaaet fra et ærgjerrigt og forræderisk Oligarki, hvis dette ei havde fundet Bistand hos en vildledet og selv af Revolutionens Dunster bedøvet Fyrste.

Vel havde det oprørske Parti endnu ei erholdt Tilsagn om nogen effektiv Hjælp fra nogen fremmed Magt; men det manglede ei paa sympathetiske Ytringer hist og her i Tydskland og dengang ogsaa i Frankrig. Hele den tydske periodiske Presse var paa «Schleswig-Holsteinernes» Parti, og Frikorps dannedes paa forskjellige Punkter for at ile Prindsen af Augustenborg og hans Anhang til Hjælp. Forholdene i Berlin, Baden og Würtemberg, tildels ogsaa i Hannover, vare af en saadan Natur, at man maatte befrygte, at den tydske periodiske Presses Anskuelser enten alt vare eller snart vilde gaae over i de tydske

---

slesvigske Forhold, og omdeltes blandt Rigsdagsmændene. Af dette Hefte maa vel endnu de fleste Exemplarer være opbevarede; da tillige det Væsentligste af Indholdet er enten optaget i Fremstillingen eller der omtalt tydeligt nok, maa det være nok at citere disse Brevskaber. — Beretningen har af Mangel paa Plads maattet henligge i flere Aar hos Bestyrelsen.

Regeringers Forholdsregler. Dette maatte man af alle Kræfter søge at forebygge ved, saavidt muligt, inden nogen fremmed Fyrste endnu havde gjort Oprørernes Sag til sin, fra de Magters Side, der vare interesserede i Fredens Opretholdelse, og da navnlig fra deres, som havde garanteret os Slesvig, at tilvejebringe en Protest mod al fremmed Indblanding i en indvortes Tvist.

Herhen kunde man kun virke dels ved hos de herværende fremmede Gesandter, saavel som i de Kongens Gesandter ved de forskjellige fremmede Hoffer med Hensyn til Sagernes Stilling meddelte Instructioner, bestemt at paaberaabe sig Non-Interventionsprincippet, som nylig (i Sveitzerspørgsmaalet) var blevet anerkjendt af flere europæiske Stormagter, og som derved kunde ansees for at være gaaet over i den europæiske internationale Ret, hvor denne overhovedet endnu stod ved Magt, — dels ved navnlig at modarbejde de forskjellige tyske Regeringers schleswigholst. Sympathier, eller ialfald forhale disses Overgang til aaben Fjendtlighed mod Danmark.

De første Dage efter det nuværende danske Ministeriums Dannelse, eller den 25. og 26. Marts (jfr. vedlagte Dagbog s. S. 1—4¹⁾) bleve de kongl. Gesandter i London (Instr. til London, trykte²⁾) Paris, Stockholm og Wien saaledes uopholdelig satte i Kundskab om de insurrectionelle Bevægelser i Hertugdømmerne, om H. M. Kongens Svar til den sl.-holst. Deputation. Der gaves dem Tilhold om kraftigt at paaberaabe sig Ikkeinterventionsprincippet, idet Gesandten i Stockholm tillige erholdt Vink om de skandinaviske Sympathier som et Moment i den mere active Politik, som den svensk-norske Regering mulig maatte finde sig foranlediget til at følge i denne Sag.

Paa samme Tid (d. 26. Marts) meddeltes de kl. Gesandter i Berlin og Frankfurt ved Siden af en motiveret Fremstilling af den Politik, som Kongen offentlig havde erklæret at ville

¹⁾ Denne Dagbog er ikke trykt i Brevskaber om de slesv. Forhold.

²⁾ Brevskaber Nr. 6. S. 15.

følge med Hensyn til Hertugdømmerne, tillige Instructionen om ved de Hoffer, hvorved de vare accrediterede, kraftigt at udtale sig imod al tysk Indblanding i vore Anliggender, det være sig fra tyske Regeringers eller tyske Undersaatters, navnlig Friskarers Side. Det blev dem paalagt ret indtrængende saavel i Berlin som ved Forbundsagen at forklare Kongens loyale Hensigter og umiskjendelige Ret til ogsaa i Egenskab af Forbundsyrste at ordne Hertugdømmernes Forhold paa den af ham selv offentlig udtalte Maade.

Efterat Kongen af Preussens Skrivelse til Prindsen¹⁾ af Augustenborg imidlertid var bleven bekjendt og hans Hensigt at understøtte Oprørerne, om fornødent gjordes med væbnet Magt, ei længer var nogen Tvivl underkastet, havde Udenrigsministeren to Dage senere (28. Marts) en Konference med Storbritanniens og Ruslands heraccredit. Gesandter, der gik ud paa at fremstille Nødvendigheden dels af Holstens og Slesvigs administrative Adskillelse, dels af at disse Magter snarest muligt bestemt erklærede sig for Ikkeinterventionsprincippet (Dagbog S. 5—6, Proces verbal, trykt²⁾).

Man adopterede saaledes den Politik, der ene var istand til, om muligt, at qvæle Krigen i sin Fødsel, idet man ved indtrængende Forestillinger søgte at faae Tydskland til at anerkjende Danmarks Ret, eller i det mindste til at betænke sig paa en Retskrænkelse, medens man imidlertid fra de garanterende og venskabelige Magters Side søgte at tilvejebringe en saadan moralsk Understøttelse, der forbandt disse til i paakommende Tilfælde at stille Tydsklands Angreb materielle Hindringer i Veien. Man indsaae, at en collectiv Erklæring fra Stormagternes Side til Danmarks Fordeel og for Ikkeinterventionsprincippet vilde inden Krigens Udbrud maaskee aldeles kunne forhindre denne, hvorimod

¹⁾ Formodentlig Skrivefeil for Hertugen af Augustenborg; thi her kan ikke være meent Andet end Kong Frederik Wilhelms Brev af 24. Marts 1848 til denne.

²⁾ Brevskaber Nr. 1, S. 1.

den efterat Invasionen faktisk var tilstede, ikke længere vilde have den tilsigtede Virkning. Man havde desuden Grund til at antage, at en saadan Erklæring fra Englands og Ruslands Side meget lettere vilde være at tilveiebringe, inden det alt var kommet til Fjendtligheder mellem Danmark og Tydskland, og inden disse Magter saaledes ved deres moralske Bistand øjensynlig løb Fare for derved at kaste sig ind i en Krig, end senere, naar denne for dem vilde være det utvivlsomme Resultat af en Erklæring til Danmarks Fordel. Kongens Regering var derfor paa dette Begivenhedernes Standpunkt henviist til saalænge som muligt at udsætte Fjendtlighedernes Udbrud, medens den imidlertid udvirkede Stormagternes Tilsagn om deres moralske Bistand.

Minister Lehmann blev i denne Anledning sendt til Berlin for derfra at afgaae til London, og Generalmajor Oxholm til St. Petersborg for at overbringe Keiseren en Skrivelse fra H. M. Kongen.

De Instructioner, som bleve dem, navnlig den Sidste meddelte, stemte mul. mul. overeens med de Gesandten i London 25. Marts tilsendte, idet man consequent paaberaabte sig Danmarks Ret til selv at afgjøre en indvortes Strid, men i Baggrunden holdt Danmarks traktatmæssige Fordring paa Understøttelse fra de venskabelige og garanterende Magter i Tilfælde af en activ Indblanding fra Tydsklands Side. Man maa erindre, at paa dette Sagens Standpunkt vare de venskabelige og garanterende Magters bona officia Alt, hvad Kongens Regering kunde forlange. Inden Krigens Udbrud kunde der kun være Tale om venskabelig Intervention fra deres Side for at forhindre denne. Det var først i Tilfælde af dens Udbrud, at Danmark kunde appellere til deres effective Bistand.

Det var derfor af yderste Vigtighed som Sagerne da stode, saavidt muligt at forhindre Fjendtlighedernes faktiske Udbrud mellem de danske og Forbundstropperne, eller i det mindste forhale dem, indtil man erholdt Svar fra de venskabelige Magter; og Kongens Gesandt ved Forbundsdagen blev derfor under

29. Marts underrettet om Preussens Udrustninger og Troppconcentreringer, samt bemyndiget til i Forbundsfor­samlingen at protestere mod Preussens Indblanding i Hertugdømmernes Anliggender, paa samme Tid som man i en til den herværende preussiske Gesandt rettet Verbalnote (trykkes¹⁾) berigtigede Berlinerhoffets vrang­e Forestillinger om den danske Regerings Hensigter og Anskuelser med Hensyn til Hertugdømmerne. Ved Siden heraf erholdt den preussiske Regering gjennem Baron Schultz v. Ascheraden²⁾ en fortrolig Meddelelse fra Udenrigsministeren, der indeholdt nogle Forslag til Gjenoprettelsen af den tidligere gode Forstaaelse mellem Preussen og Danmark, og navnlig til Forebyggelse af aabenbare Fjendtligheder. Man tilbød i denne Henseende, ikke at lade de danske Tropper rykke længere frem end til en imellem Frederiksstad og Eckernförde dragen Linie, forudsat Preussen paa sin Side vilde forpligte sig til ikke at lade sine Tropper overskride Preussens Grændse, formaae de øvrige nordtydske Forbundstropper til det samme, samt foranledige den saakaldte provisoriske Regering til ikke at lade Insurgenttroppernes Forposter rykke længere frem end til en paa Kaartet nærmere betegnet Linie fra Eidermunden over Meggendorf, Bunge og Wittensee til mellem Noer og Ekernförde. Idet man satte Ruslands og Storbritanniens herværende Gesandter i Kundskab om disse fredelige Skridt fra dansk Side, anmodede man den sidste om at foranledige sin Kollega ved det hannoverske Hof til i samme fredelige Hensigt at virke paa den hannoveranske Regering, og navnlig meddele denne vore forsonlige Demarcher ligeoverfor Preussen. Den kl. Gesandt i Preussen handlede, overensstemmende med sine Instructioner, i samme Aand, som hans Note til den preussiske Udenrigsminister, Baron Arnim, af 3. April,

¹⁾ Brevskaber Nr. 5, S. 12. Noten er dat. Kjøbenhavn d. 1. April 1848.

²⁾ Preussisk Gesandt i Kjøbenhavn. •Vertrauliche Mittheilung•, dat. Kbhvn. 1. April 1840 i Brevskaber, Nr. 3, S. 6.

udviser, hvori han, foranlediget ved Preussens Troppeconcentrationer, protesterer mod denne Magts Intervention i det slesvigske Spørgsmaal (Plessens Note og Arnims Svar af 5. Apr. trykt¹⁾). Samtidig 3. Apr. tilskrev H. M. Kongen i lignende Oiemed Storhertugerne af Meklenborg, for hos disse at modvirke den skjæve Fremstilling af det slesvigske Spørgsmaal, som fra modsat Side maatte være dem forebragt, og for at protestere imod ethvert anmassende Indgreb i sine forbunds-mæssige Rettigheder.

Men som bekjendt var det netop Dagen efter (4. April), at preussiske Tropper rykkede ind i Holsten. Minister Lehmanns og Baron Plessens indtrængende Forestillinger i Berlin havde i denne Henseende Intet kunnet udrette. Den preussiske Regering var nu engang bestemt paa, som den selv kaldte det, «at beskytte Kongen af Danmarks Forbundsrettigheder mod republikanske Frembrud i Hertugdømmerne og handle i Fredens Interesse» — ved at gjøre fælleds Sag med Oprørerne mod den lovmæssige Landsherre.

Men den danske Regering vilde have svigtet sin Pligt ved, saaledes som Sagerne stode, at blive utaalmodig selv ved en saadan Demonstration fra modsat Side. Den var engang bestemt paa til det Yderste at oppebie Ruslands og Storbritanniens Erklæring, og den kunde ei sætte dennes muligviis afgjørende Indflydelse paa det slesvigske Spørgsmaals Løsning paa Spil ved en under andre Forhold vistnok berettiget Holdning. Det maatte være den om at gjøre, ei blot at have Retten, og den fulde Ret paa sin Side, men ogsaa ved sin fuldkomne fredelige Disposition at overbevise fremmede Mægter om, at den havde den. Den kunde ikke, den vilde ikke bære Ansvaret for en almindelig Krig. Derfor tog den endnu ei Repræsalier imod Preussens Færd; og Ministeriet kom derfor til den eenstemmige Beslutning, ikke at ansee casus belli for indtraadt, førend preussiske Tropper alt vare paa slesvigske

¹⁾ Brevskaber Nr. 2, S. 3 ff.

Grund. Herved vandt den baade Tid og etablerede tillige en tydelig Forskjel mellem Kongerigets Stilling til Forbundslandet Holsten, og til det Forbundet uvedkommende Slesvig.

Kongens Gesandter i Udlandet erholdt næsten daglige Meddelelser om Sageres Stilling, og de sattes istand til tydeligt og indtrængende at kunne tale Danmarks Sag ved de Hoffer, ved hvilke de vare accrediterede. Navnlig blev den kl. Gesandt i Stokholm instrueret til at modarbejde den Kulde, som vor Sag i Førstningen mødte fra svensk-norsk Side, og hvorom vi i den daværende svensk-norske Udenrigsminister, Baron Ihres Depesche til den svensk-norske Gesandt i Berlin (af 28. Marts) havde utvetydige Beviser. Det blev Kammerherre Bille paalagt at søge at formaae den svensk-norske Regering til at tiltræde den collective Erklæring for Noninterventionen, som vi ventede fra russisk og britisk Side.

Den Deel af Regeringens Bestræbelser, som gik ud paa at tilveiebringe et Omsting i Forbundets og Preussens Politik, blev ikke kronet med Held. Danmarks forsonlige og fredelige Forholdsregler bleve begge Steder miskjendte. Planen var alt i Førvejen lagt. Alle Forestillinger vare frugtesløse. Paa Forbundsdagen (d. 2. April) havde Preussen indgivet en Beretning om de foreløbige Forholdsregler, det med Hensyn til det slesvigske Spørgsmaal havde taget, og paaberaabt sig som Hjemmel for sin Indblanding den danske Regerings Erklæring af 7de September 1846, hvorved denne skulde have anerkjendt Hertugdømmernes statsretlige Forbindelse, endskjøndt det tværtimod er vitterligt, at selv denne Erklæring kun anerkjendte en Forbindelse mellem dem, «so weit Verfassungs-eigenthümlichkeiten eines jeden der beiden Herzogthümer «hievon keine Ausnahme begründen» og: «bis auf «Holsteins Eigenschaft als Bundesstaat» und «die abgesonderte Ständeversammlung»¹⁾. Preussen havde

¹⁾ Erklæringen af 7. September 1846 lyder i sin Helhed saaledes:
«Von einer andern Seite haben S. Majestät der König von Dänemark eben so wenig daran gedacht, irgend eine Verände-

endvidere henstillet til Forbundsdagen, hvad den videre i denne Sag vilde foretage, og denne besluttet at overgive Sagen til Behandling af et Udskud af 7 Medlemmer.

I Mødet den 4de April besluttede Forbundsdagen, efterat have modtaget Udskuddets Betænkning:

- 1) Die Bundesversammlung erklärt in Gemäßheit der Art. 38 der Schlussacte, dasz Gefahr eines Angriffs für das deutsche Bundesland Holstein vorhanden ist, und spricht ihre volle Anerkennung für die im föderalen und nationalen Sinne von Preussen und den Staaten des 10 Bundes-Armeecorps zum Schutze der Bundesgrenze, in Holstein getroffene Einleitung aus;
- 2) Die Bundesversammlung, um eine wesentliche Leitung in die zu jenem Zwecke etwa noch ferner nothwendigen Maszregeln zu bringen, ersucht Preussen, sich mit den Staaten des 10. Armeecorps hierüber ins Einvernehmen zu setzen;
- 3) Die Bundesversammlung ist bereit, behufs der Herbeiführung einer gütlichen Einigung die Vermittlung zu übernehmen, und ersucht Preussen, das Vermittlungsgeschäft Namens des deutschen Bundes auf der Basis der unverkürzten Rechte Holsteins, namentlich auch auf die staatsrechtliche Verbindung mit Schleswig, zu führen;

---

zung in den Verhältnissen herbeizuführen, welche das Herzogthum Holstein mit dem Herzogthume Schleswig verbinden. Vielmehr findet die Fortdauer dieser Verbindung in Offenem Briefe mit den nämlichen Worten ihre Anerkennung, welche deszhalb im allgemeinen Gesetze vom 28 Mai 1831 gebraucht sind. Sie besteht darin, dasz beide Herzogthümer, bis auf Holsteins Eigenschaft als Bundesstaat, und die abgesonderte Ständeversammlung, neben dem Socialnexus der schleswig-holst. Ritterschaft, bei gemeinsamer oder gleichartiger Gesetzgebung und Verwaltung, so weit Verfassungseigenthümlichkeiten eines jeden der beiden Herzogthümer hiervon keine Ausnahme begründen (wie solche noch durch die § 4 des allgem. Gesetzes vorgesehen sind) alle öffentliche Rechtsverhältnisse mit einander gemein haben. Bundesversammlungsprotokolle d. 1846 § 253, S. 674. P. M.

Als selbstverstanden wird dabei vom Bunde vorausgesetzt, dasz die Feindseligkeiten sofort eingestellt werden und der status quo ante wieder hergestellt werde.

Den kort efter foregaaende Forandring med Forbundsdagen er bekjendt. Der dannedes en Comitee af «beigeordneten «Männern des oeffentlichen Vertrauens» en «Notabelversammlung» og en «Fünfziger-Ausschusz». Alle disse forskjellige Corporationer beskjaeftigede sig, hver indenfor sit Omraade, med det slesvigske Spørgsmaal.

Notabelforsamlingen besluttede:

Schleswig, staatlich und national mit Holstein unzertrennlich verbunden, ist unverzüglich in den deutschen Bund aufzunehmen und in der constituirenden Versammlung gleich jedem andern deutschen Bundessiaate durch freigewählte Abgeordnete zu vertreten.

De 50 Mænd gjorde en meget bestemt Forespørgsel om dette Anliggende til de oeffentlige «Vertrauensmänner», og disse indleverede følgende Andragende til Forbundsdagen:

- 1) Dasz die provisorische Regierung für Schleswig-Holstein^{im} im Sinne ihres eigenen Antrags von Seiten des deutschen Bundes anerkannt werden möge;
- 2) dasz von hoher Bundesversammlung das Nöthige sofort veranlaszt werde, um die Aufnahme des Herzogthums Schleswig in den deutschen Bund zu bewerkstelligen.

Hvorpaa Forbundsdagen i Mødet den 12. April fattede følgende Beslutninger:

- 1) Dasz, falls dänischer Seits die Einstellung der Feindseligkeiten und die Räumung des Herzogthums Schleswig von den eingerückten dänischen Truppen nicht erfolgt sein sollte (dette var nemlig i tydsk Forstand status quo ante) diesz zu erzwingen sei, um das durch den Bund zu schützende Recht Holsteins auf die Union mit Schleswig zu wahren;
- 2) Da nach ihrer Ueberzeugung die sicherste Garantie jener Union durch den Eintritt Schleswigs in den deutschen

Bund erlangt werden würde, Preuszen zu ersuchen, bei dem Vermittlungsgeschäft möglichst auf diesen Eintritt hinzuwirken,

- 3) Dasz der Bund die provisorische Regierung, welche sich mit Vorbehalt der Rechte ihres Herzogs und Namens deszselben zur nothgedrungenen Vertheidigung der Landesrechte constituirte, als solche und in diesem Masze anerkenne und daher von der vermittelnden Kön. preussischen Regierung erwarte, dasz sie die Mitglieder dieser provisorischen Regierung und deren Anhänger in Schutz nehme.

Endelig meddeleer Preussen Forbundsdagen i Mødet d. 13. April, at den har forstaaet dennes Bestemmelser derhen, at den for at tilveiebringe status quo ante, det vil sige de danske Troppers Evacuation af Slesvig, har at give sin i Rendsborg staaende Armees Ordre til uopholdelig at rykke ind i dette Hertugdømme, idet der tilføies, at der fra preussisk Side alt var afsendt en Underhandler til det danske Hovedkvarter, for at underrette Kongen af Danmark om, at Preussens Fremgangsmaade ene havde til Hensigt at beskytte det tyske Forbunds og Hertugdømmernes Ret, at det ikke er traadt op til Gunst for nogensomhelst Privatinteresser, men at det tilbyder sin Haand til Mægling paa bemeldte Basis (status quo ante).

Denne Underhandler var Major Wildenbruch, om hvis Sendelse til Als man i Kjøbenhavn d. 6. April havde faaet Underretning. Udenrigsministeren begav sig selv til Hovedkvarteret, og Underhandlingerne med Major Wildenbruch toge deres Begyndelse d. 8. April. Dagene fra den 8. til d. 18de April gik med Conferencer, Notevexling og Negotiationer mellem Udenrigsministeren, Generalerne Guldberg og Hedemann paa den ene Side og Oberst Bonin samt Major Wildenbruch paa den anden Side. De førte som bekjendt ikke til noget Resultat, idet Preussen erklærede de danske Troppers Angreb paa Insurgenterne for en Krigserklæring samt stadig vedblev med sin Fordring paa Gjenoprettelsen af den fra dansk Side formentlig krænkede status quo ante, der nu blev forstaaet

om den danske Armees fuldstændige Rømning af Slesvig (jfr. Bonins Skrivelse af 16. April), nu om deres Tilbagerykning til den Stilling, de før Fjendtlighedernes Begyndelse havde indtaget Nord for Flensborg og Tøndern, medens Udenrigsministeren vedblev sin til den her accrediterede preussiske Gesandt oftere gjentagne Ytring, «at preussiske Troppers Fremrykken i Slesvig «fra dansk Side vil blive betragtet som et Krigsoverfald.»

Naar man erindrer, at den preussiske Forbunds-gesandt allerede den 13. April, altsaa længe førend de mellem Udenrigsministeren og Major Wildenbruch førte Underhandlinger, som først den 18. April afbrødes, kunde være bekjendte i Berlin, og endnu mindre i Frankfurt, paa Forbundsdagen havde erklæret det for en «Nothwendigkeit, die königlichen (Preuss.) «Truppen, welche als Vorhut des Bundescorps bereits in Rendsburg stehen, sofort in Schleswig «einrücken zu lassen», saa bliver det tydeligt, hvor alvorligt disse fredelige Mæglingsforsøg i Slesvig paa samme Tid fra preussisk Side vare mente, i hvilken Hensigt Oberst Bonin «til Underhandlingerne om status quo ante» forlangte tre Dages Vaabenstilstand, og den 16. om Aftenen indsendte sit Ultimatum, hvorimod det er udenfor al Tvivl, at Major Wildenbruch, da han den 18. April endnu lod fredelig og meddelte, «at han endnu nogen Tid vilde forblive i Hovedkvarteret», maatte kjende Preussens Krigserklæring af 13. April.¹⁾

Det undgik ikke det danske Kabinet, at Bonins og Wildenbruchs fredelige Underhandlinger kun vare en Maske for at vinde Tid; derfor tilbød General Hedemann ogsaa i sin Skrivelse til Oberst Bonin af 13. April en Vaabenstilstand paa 14 Dage. Men det maatte være Danmarks Politik da, som nu, ikke at være den Udfordrende, og først da slaae ind paa Krigens Vei, naar alle fredelige Midler til at haandhæve dets Ære og Interesse vare udtømte. Man var endnu ei berettiget til at

¹⁾ Ordren til de preussiske Tropper om at rykke ind i Slesvig, er af 10. April 1848. P. M.

opgive de Fordele, som en Collectiverklæring fra Ruslands og Storbritanniens Side inden Krigens Udbrud kunde bringe; men fra disse tvende Magter ventede man hver Dag Svar.

Ruslands og Storbritanniens Erklæringer udebleve heller ei. Den danske Regering havde fra den Side ikke Grund til at fortryde sin Taalmodighed; thi disse to Magters Skridt til Fordeel for os svarede, paa Sagens daværende Standpunkt, fuldkommen til vore Forventninger.

Allerede d. 8. April havde Lord Palmerston, inden han endnu kunde have Kundskab om Fjendtlighedernes faktiske Begyndelse fra preussisk Side, tilstillet Storbritanniens Repræsentanter ved de nordtydske Hoffer en Cirkulærdepesche, hvori han udtaler det som sit alvorlige Haab, at ikke det slesvigholstenske Spørgsmaal skal blive ført til den Yderlighed, at en Krig, hvori andre Magter maatte blive trukken ind med, fremgik deraf (trykkes¹).

Sex Dage senere, nemlig den 14. April, paalagde Lord Palmerston Storbritanniens Gesandt i Berlin dels at udtale «den britiske Regerings alvorlige Haab om, at Preussens Hensigt, at sende Tropper ind i Slesvig, enten ikke var iværksat, eller, hvis det var skeet, at der da uopholdelig maatte blive givet Befaling til de preussiske Troppers Rømning af Slesvig»; det blev ham endvidere paalagt, at meddele Baron Arnim en Depeschen vedlagt Copi af Englands Garantiakt fra 1720, «ved hvilken Storbritannien til den danske Krone garanterer den Del af Hertugdømmet Slesvig, hvoraf Danmark den Gang var i Besiddelse²).

Den 16. April leverede Sir Henry Wynn en Note til Udenrigsministeren, hvori Lord Palmerston byder den danske Regering sin venskabelige Intervention, og den 18. April indsendte den britiske Gesandt i Berlin, Lord Westmoreland, til den preussiske Regering en Note, hvori han udfører det han

¹) Ikke trykt i Brevskaberne.

²) Trykt i Aktenst. zur schlesw-holst. Frage S. 11.

ved Lord Palmerstons ovenanførte Depesche af 8. April paa- lagte Hverv¹⁾).

Allerede i Begyndelsen af April Maaned havde Rusland igjennem sin Gesandt ved Hoffet i S. James hos Lord Palmerston gjort indtrængende Forestillinger om Nødvendigheden af de garanterende Magters kraftige Optræden til Danmarks Fordel, og tilbød i Forening med England fredelig at intervenere i det slesvigske Spørgsmaal, idet det derhos anerkjendte Retfærdigheden af Danmarks Fordringer, saa at vi vare berettigede til at forudsætte, at en saadan Intervention kun kunde have Danmarks fremtidige Besiddelse af hele Slesvig til Grundlag.

Under 15.—27. April havde det russiske Kabinet i en Depesche til sin Gesandt i Berlin yttret sig paa lignende Maade og navnlig udtalt det som sin Anskuelse, at Slesvig var incorporeret i det danske Monarki. Rusland paaberaabte sig der tillige Traktaterne af 1767 og 1773, og erklærede, at hvis Danmarks Ønske om at se sine Rettigheder garanterede ved et venskabeligt Arrangement mødte Modstand fra tysk og preussisk Side, og hvis de tyske Stater bleve enige om at afgjøre Striden med Sværdet, saa maatte Rusland formelt protestere mod en saadan Fremgangsmaade fra tysk Side, ikke blot som Medundertegner af Wienertraktaten, men navnlig i Kraft af Specialtraktaterne af 1767 og 1773. Denne Depesche kom først den 5. Mai til Berlinerhoffets Kundskab og blev derfra meddelt paa Forbundsmødet d. 8. Mai (see nedenfor).

Ogsaa Sverrigs og Norges Politik havde siden 28. Marts betydelig forandret sig til vor Fordel. Baron Stjerneld havde afløst Baron Ihre i Udenrigsministeriet, og baade i London og Berlin var der fra svensk-norsk Side gjort venskabelige Forestillinger i vor Sag. I en Depesche af 13. April fra Baron Stjerneld til den svensk-norske Gesandt i London udtales det Ønske, at den svensk-norske Regering maatte blive sat i Kundskab om det britiske Kabinets Anskuelser i denne Sag, da

¹⁾ Actenstücke z. schlesw.-holst. F. l. c.

det maa være den magtpaaliggende fuldkomment at kjende det britiske Kabinets Hensigter, saasom den fra sin Side oprigtigt ønsker det danske Monarkies Integritet og¹⁾ vil skjule de Sympathier, den har for den danske Nationalitet. Den 20. April udtalte den svensk-norske Udenrigsminister i en Depesche til sin Regerings Gesandt i Berlin sig udtrykkelig for Noninterventionsprincippet, og paalagde Gesandten at indgive til Berlinerhoffet en officiel Note i denne Aand.

Saaledes som Sagerne dengang stode, kunde de venskabelige Magters Politik altsaa ikke andet end tilfredsstille os. — Man maa erindre, at Krigen mellem Preussen og Danmark først blev erklæret d. 19. April, og Kundskaben derom kunde derfor ikke være kommet til de forskjellige Magter, inden de indgave ovenstaaende Forklaringer. Disse vare endog af den Natur, at vi deraf vare berettigede til at vente en virksom Optraeden for vor Sag, naar det ikke længer var tvivlsomt, at den fredelige Vei til Spørgsmaalets Afgjørelse var lukket saavel for dem som for os.

Begivenhederne havde afløst hinanden med Revolutionernes Begyndelses Hastighed, og Krigen var imidlertid faktisk udbrudt. De venskabelige Magters Svar, som da de afgik fra de resp. Hoffer, passede til Begivenhedernes daværende Udvikling, svarede, da vi modtog dem, ikke længere til Situationen. Denne havde i Mellemtiden forandret sig. Herved blev den danske Regering stillet i et vanskeligt Forhold. Thi disse Erklæringer havde ingenlunde den bestemte og utvetydige Charakter, at vi deri kunde see en Krigserklæring mod dem, som havde overfaldet os.

Paa den ene Side kunde vi ikke ubetinget modtage de os om venskabelig Intervention gjorte Tilbud i et Øieblik, hvor Preussens og Tydsklands Fremgangsmaade kun lod liden Udsigt aaben til en forsonlig Imødekommen fra begge Sider. De tvende Magters Traktat- og Garanti-Forpligtelser var desuden til Hinder for ubetinget at anlage deres Mægling. En Garant er

---

¹⁾ Her synes glemt: •ikke•.

folkeretlig Part i Sagen. En Mediator staaer udenfor den, og Standpunktet vilde derfor blive forrykket, hvis vi havde antaget deres uvillige Skjøn i en Sag, som folkeretlig for en Deel angik dem selv. — Paa den anden Side kunde vi ligesaa lidt forkaste deres Tilbud. *Casus foederis* var, da de afsendte deres Erklæringer, endnu ikke indtraadt, og Billighed talte for, at der blev overladt dem Betænkningstid til at afgjøre hver for sig, eller i fælleds Forstaaelse, hvilke Skridt de maatte antage for hensigtsmæssige at gjøre, og navnlig hvorledes de, i Europas daværende Oplosningstilstand, vilde foretage disse. Hertil kom endnu en Hovedvanskelighed. Frankerig havde, som bekjendt, i 1720 i Forening med Storbritannien givet os sin Garanti for Slesvig. Fuldkommen regelmæssigt kunde Forholdet derfor kun være, hvis denne Magt i Forening med England, og samtidigt dermed, traadte op til en fælleds Haandhævelse af Forpligtelser, der solidarisk paalaa begge. Men Frankrigs indvortes Tilstand egnede det endnu ikke til at træde energisk op ligeoverfor Udlandet. Voldsomme Kampe gjærede endnu i dets Indre. Det var os desuden bekjendt, at dets Sympathier meget mere vare for det revolutionære Tydskland, end for det constitutionelle Danmark. Republikken var ikke officielt anerkjendt af Europa, og navnlig ikke af den Magt, hvis Cooperation med Frankerig saavel i Form som i Realitet var os nødvendig. En Appel til den franske Republik vilde i April Maaned ikke blot have været frugtesløs og ulidig, den vilde have været skadelig for vor Sag. Endelig passede det saameget mindre til Danmarks beskedne Stilling i Europa, bestemt at tilbagevise en mindre kraftig Bistand fra de to Stormagters Side, som vi ingen Midler har eller havde ihænde til at fremtvinge en mere energisk Optræden fra deres Side. Det maatte derfor være den eneste rigtige Politik for Danmark, rolig at afvente Begivenhedernes Udvikling, og ikke ved en skadelig Præcipitation at compromittere sin fremtidige Stilling.

Paa Sir H. Wynn's Note af 16. April blev der derfor under

18 s. M. svaret¹⁾, at man med Taknemlighed modtog Hendes britiske Majestæts velvillige Tilbud, men med udtrykkeligt Forbehold af en mere energisk og alvorlig Optræden fra den britiske Regerings Side, hvis hiin venskabelige Intervention ikke kom til det forønskede Resultat. Man berørte foreløbig Englands Garanti-Forpligtelse, og Kongens Gesandt i London fik i Depescher af 15 og 19 April²⁾ de utvetydigste og fuldstændigste Instructioner i denne Retning. Man meddelte sin Hensigt, uopholdelig at skride til Blokaden af preussiske Havne, hvis Freden imod Formodning skulde blive brudt. Dog undlod man ikke i Gjen svar paa en Note fra den herværende engelske Gesandt, dat. 19 April³⁾, at forsikkre ham om det Hensyn, vi ved Blokaden og Opbringelsen af preussiske Skibe vilde tage til britisk Eien dom og den britiske Handels Interesser.

Vor Forventning med Hensyn til Preussens Beslutning gik snart i Opfyldelse. Den 19 April⁴⁾ meddelte den herværende preussiske Gesandt den danske Regering Forbundsbeslutningen af 12 April og ledsagede den med Preussens sædvanlige Forklaring af status quo ante. Herpaa var der ikke andet at svare, end hvad der i Note af 22 April blev svaret⁵⁾, nu som før at protestere mod Preussens og Forbundets Beføielse til at blande sig i Slesvigs Anliggender, idet man tillige udtrykte sin Forundring over, at Preussen ikke tog det mindste Hensyn til den tredie Magts indtrængende Forestillinger, hvis Mægling Preussen selv havde ønsket og vi modtaget (herhen lød en Yttring af Baron Arnim paa den preussiske Landdag d. 5 og 6 April). Det blev ham derhos bekendtgjort, at fra den 19 April om

¹⁾ Brevskaber, Nr. 11, S. 24.

²⁾ Brevskaber, Nr. 10, S. 22; Nr. 13, S. 28.

³⁾ Brevskaber, Nr. 9, S. 22.

⁴⁾ Brevskaber, Nr. 14, S. 30.

⁵⁾ Brevskaber, Nr. 12, S. 25. Aktstykkerne i denne Samling staae temmelig uordentligt. Formodentligt har man under Trykningen ændret Valget, ligesom man ogsaa synes at have omarbejdet i det mindste enkelte Partier af Fremstillingen.

Morgenen maatte Krigen ansees for at være faktisk tilstede, at man derfor fra dansk Side havde anordnet foreløbigt Beslag paa preussiske Skibe, men som strax vilde blive hævet, naar Preussen forandrede sin Beslutning med Hensyn til Troppers Indrykken i Slesvig, og naar det viste sig villigt til at undergive Strids-spørgsmaalet fredelige Underhandlinger. Faa Dage efter blev Gesandten i Berlin opfordret til at forlade denne Stad, og den herværende preussiske Gesandt bleve hans Reisepasser tilstillede.

Paa samme Tid (22 og 23 April) fik Kongens Gesandt i Frankfurt Tilhold om, efter først at have protesteret mod enhver af den saakaldte provisoriske Regering forordnet Repræsentation paa Forbundsdagen, at erklære sin Mission for endt og derhos, hvis det endnu var muligt, i sin nu afgivende Erklæring at tilintetgjøre Virkningen af hans tidligere uheldige Ytringer i Forbundsmødet af 2 April (cfr. Baron Pechlins trykte Erklæring af 28 April)¹⁾.

Nu traadte Begivenhederne ind i en ny Phase. Den Politik, som Kongens Regering hidtil havde fulgt, passede ei længer til Forholdene. Medens der endnu var Haab om en fredelig Udjævning af Stridsspørgsmaalet mellem Preussen og Danmark, var, som anført, de venskabelige og garanterende Magters Erklæring for Noninterventionsprincippet, og den fredelige Mægling mellem os og Tydskland, Alt hvad vi folkeretlig kunde forlange. Thi det var indtil nu kun om Krigens Forebyggelse at gjøre. Men efter Krigens faktiske Udbrud bleve vore Garanter Parter i Sagen, og deres blot mæglende Holdning kunde af os ei længer antages. Gesandterne i London og Petersborg fik derfor i Depescher af 22 April nye Instructioner²⁾, hvori Regeringens Politik og Begivenhedernes Gang sammenligningsviis blev fremstillet, og hvori det paalagdes dem udtrykkelig at appellere til de to Magters Traktatforpligtelser og deres virksomme Bistand. Men da man af Lord Palmerstons Svar paa

¹⁾ Brevskaber, Nr. 4, S. 8.

²⁾ Brevskaber, Nr. 16, S. 34.

d'Israelis Interpellation og Grev Reventlows Note af 18 April — hvori han forlanger Lordens Erkjendelse af, at casus foederis var tilstede — omtrent kunde forudsee, hvilket Svar der var at vente, saa holdt man det Forslag i Baghaanden, at England skulde sende en Befuldmægtiget til det danske Hovedkvarter, for i Forening med Hr. Daschkoff, som i den Henseende var instrueret fra det russiske Kabinets Side, at underhandle først om Afslutning af en militær Convention mellem Danmark og Preussen til Fjendtlighedernes Standsning og senere om de Bestemmelser, som i Fredens Interesse maatte være at tage.

Den 23 April stod Slaget ved Slesvig. Vore Tropper bleve altsaa i deres Stilling angrebne af de preussiske 5 Dage efter at den engelske Gesandt i Berlin, Lord Westmoreland, indleverede sin Note til Berlinerhoffet, hvori han udtrykker «l'espoir très empressé du gouvernement de Sa Majesté la Reine, que les intentions du gouvernement de S. Majesté le Roi de Prusse de faire avancer ses troupes dans la Duché de Slesvie ne soient pas exécutées, ou, si elles l'ont été, que des ordres soient immédiatement expédiés pour que les troupes Prusiennes se retirent du Slesvie», og hvori han paa sin Regerings Vegne paaberaaber sig Garantien af 1720 — og Dagen efterat Preussen forelagde Forbundsdagen saavel denne Note som Baron Arnims Svar til Lord Westmoreland af 19 s. M., hvori Preussen endnu omtaler sit Hverv som blot Upartiskhedens og Fredsommelighedens (sa lâche toute d'impartialité et de pacification), og som ender med følgende Ord: «Si le gouvernement britannique voulait, par son influence sur le gouvernement Danois, contribuer à cette pacification, la Diète Germanique reconnaitrait sans doute volontières les bons offices d'un allié bienveillant et impartial dans l'intérêt commun de la paix et de l'ordre». Man seer deraf, at det ikke har været Preussens Alvor at søge Englands Mediation, da den netop officielt yttrede dette Ønske efterat Befalingen til at rykke ind

i Slesvig maatte være afgaaet til den Høistcommanderende for de preussiske Tropper. Saa megen Vægt lagde Preussen paa Storbritaniens Protester.

Til Ruslands Forestillinger har det ikke engang givet sig Skin af at tage noget Hensyn. Thi det er mærkværdigt, at i de i Frankfurt udkomne Aktstykker til det slesvig-holstenske Spørgsmaal omtales denne Magts Erklæringer til vor Fordeel end ikke med eet Ord, indtil Nesselrodes Depesche af 15 April¹⁾ til Baron Mayendorff. Dette er saameget forunderligere, som den danske Regering samtidig erholdt stadige og utvetydige Forsikringer om Ruslands Sympathi for os, og om dets bestemte Holdning ligeoverfor Tydskland i vore Anliggender.

Fra vor Side var der for Tiden ikke Andet at gjøre end stadig at sætte vore Gesandter i Kundskab om vore Forhold og paalægge dem mere og mere indtrængende at minde de allierede og garanterende Magter om Misforholdet mellem deres Forpligtelsers Høitidelighed og den os ydede Bistands Omfang. Om disse Forestillinger end kun ufuldstændigen svarede til deres Virkning, saa bleve de dog ikke aldeles frugtesløse. Navnlig gav Sverrigs og Norges med hver Dag tiltagende og til Handling sig modnende Sympathi og Interesse for vor Sag Forholdene en ny Vending til vor Fordeel. Det er vanskeligt ved Fremstillingen af diplomatiske Underhandlinger, som føres mellem flere Hoffer, at fastholde den historiske Traad i Postgangens og hinanden krydsende Depeschers chronologiske Labyrinth og med logisk Bestemthed at eftervise Begivenhedernes og Motivernes Vexelvirkning; men saameget er vist, at samtidigt med den svensk-norske Regerings mere bestemte Optræden afgik den S. 473 citerede russiske Note af 15 April fra St. Petersborg. Vel er den svenske Gesandt i Berlin, Baron d'Ohssons Erklæring til

¹⁾ Nemlig 15/27 April; Talen er om den af den preussiske Gesandt i Forbundsdagens Møde den 8de Mai omtalte Depesche. See Aktenst. zur Schlesw.-Holst. Frage Nr. 7. Jfr. ovenfor S. 473.

Berlinerhoffet om, under Forudsætning af Jyllands Occupation af preussiske Tropper at ville yde Danmark materiel Bistand af senere Datum (9 Mai) end Grev Nesselrodes omtalte Depesche til Baron Mayendorff, som den 5 Mai blev Berlinerhoffet meddelt; men naar man tager Afgangstiden fra de to Hovedstæder St. Petersborg og Stokholm i Betragtning, og navnlig det endnn meget stærkere Sprog, som Rusland i en senere Depesche af ^{26 April}/_{8 Mai} førte, saa er Intel rimeligere, end at den svensk-norske Regerings Hensigter allerede dengang vare det russiske Hof bekendte, da de allerede længe i Forveien vare forberedte ved det meest offentlige Udbrud af en ædel Nations begeistrede Sympathi for et i sine helligste Rettigheder krænket Broderfolk. Hvorom Alting er, imidlertid, i Begyndelsen af Mai, vare Preusserne gaaede ind i Jylland, og Tidsrummet fra 1 til 5 Mai udfyldes af de med General Wrangel under den herværende russiske Gesandts Auspicier førte Underhandlinger om en Vaabenhvile paa tre Uger. Da man herfra sendte den russiske Legationssekretær Ewers for at underhandle med den Høistcommanderende over de preussiske Tropper, var det endnu ikke bekendt i Kjøbenhavn, at disse havde overskredet Jyllands Grændse. Underhandlingerne bleve indledte for at hindre denne Begivenhed. Men ved Hr. Ewers's Ankomst til Apenrade, hvorhen Dampskibet Ægir bragte ham, erfarede han, at General Wrangel alt havde sit Hovedkvarter i Gudsø ved Frederits, hvorhen Hr. Ewers da begav sig for at overbringe Gen. Wrangel Sir Henry Wynns og Baron Ungern-Sternbergs Collectivnote (trykkes ¹). Hr. Ewers var ikke bemyndiget til at slutte nogen Vaabenstilstand. Han skulde kun forberede en saadan. Da Gen. Wrangel ikke vilde gaae ind paa de fra dansk, russisk og britisk Side foreslaaede Betingelser (trykkes ²), men derimod selv fremkom med et andet fra dansk Side uantageligt Forslag (trykkes ³), bleve Underhandlingerne afbrudte.

¹) Brevskaber, Nr. 15, S. 32.

²) Brevskaber anf. St.

³) Ikke trykt i Brevskaberne.

Ruslands Depesche af $15/27$ April blev bekjendt i Frankfurt den 8 Mai paa samme Tid som de Ewers-Wrangelske Underhandlinger. Heller ikke den syntes at gjøre nogen afgjørende Virkning paa Preussens og Forbundets Bestemmelser. Dog hedder det i den preussiske Udenrigsministers Skrivelse til samme Regerings Forbundsgesandt, efterat den russiske Protest er bleven refereret:

Es scheint jetzt der Moment gekommen zu sein, wo eine Ausgleichung des Streitens selbst mit Ehren für Deutschland und mit Nutzen für die Herzogthümer möglich ist, und wo sie zugleich in der allgemeinen politischen Lage der Dinge sehr wünschenswerth wird. Wir werden daher, wenn uns die Hand dazu geboten wird, ein Abkommen über die Präliminarien einer Vereinbarung zu fördern suchen.

Den svensk-norske Gesandt i Berlin, Baron d'Ohssons Forestillinger frugtede ikke mere. Paa hans Meddelelse om at Sverrig havde til Hensigt, i Tilfælde af at Krigen ikke indskrænkedes til Hertugdømmet Slesvig, at kaste et Troppecorps over paa Fyen eller en af de danske Øer, svarede Baron Arnim, at Preussen vedblev de af Gen. Wrangel stillede Betingelser for en Vaabenstilstand og kun vilde lade Jylland, hvis Occupation forresten var af reent strategisk Natur, rømme, naar Danmark vilde gaae ind paa disse. Man inhærerede navnlig de beslaglagte Skibes Tilbagegivelse fra dansk Side. Imidlertid erholdt den danske Regering Tilsagn om Sverrigs materielle Bistand, og det svensk-norske Auxiliærcorpses hurtigst mulige Ankomst til Danmark.

Rusland gjorde imidlertid gennem sin Gesandt i Berlin nye Forestillinger og erklærede i Depesche af $\frac{26 \text{ April}}{8 \text{ Mai}}$ til Baron Meyendorff, at hvis den preussiske Regering nægtede at slaae ind paa den fredelige Vei, og hvis navnlig preussiske Tropper overskrede Slesvigs Grændse for at angribe Jylland, saa vilde det uundgaaeligt foraarsage et Brud mellem Rusland og Preussen. Denne Depesche kom d. 14 Mai til sin Bestemmelse, men blev paa Grund af de Uroligheder, som i disse

Dage herskede i Berlin, ikke den preussiske Regering meddelt førend d. 18de s. M., og Gen. Wrangels Befaling om en Udskrivning i Jylland af 4 Millioner Rbdlr. var netop af samme Datum.

Det var Preussen om at gjøre, med væbnet Magt at afgjøre Strideu til sin Fordel, førend man alvorlig skred til Underhandlinger, og navnlig forinden i Jylland at søge Erstatning for den dets Handel ved Blokaden tilføiede Skade. Imidlertid gav den preussiske Gesandt i London Lord Palmerston de fredeligste Forsikringer og havde idelige Conferentser med ham i den Anledning, som ikke førte til Noget, end ikke til en officiel Discussion af Præliminæerne. Det er værd at bemærke, at Ridder Bunsens Note, hvori han definitivt antager Englands venskabelige Mægling, er af samme Datum som Wrangels Udskrivningsordre (18 Mai¹⁾). Men den russiske Note var som sagt samme Dag bleven Berlinerhoffet bekjendt og blev ledsaget med de derværende russiske og britiske Gesandters, navnlig den Sidstes, meest energiske Protester. Den 23 Mai fik Gen. Wrangel Ordre til at rømme Jylland uden at inddrive den udskrevne Pengecontribution, og Underhandlingerne om en Vaabenstilstand begyndte saaledes for Alvor i London, uden at Danmark havde erlagt de 4 Millioner Rbdr. i Indskrivningspenge (sic). I Berlin har man flere Gange protesteret imod, at disse to Facta stode i nogen Forbindelse. Vi lade det staae ved sit Værd.

Paa den danske Gesandt i London Grev Reventlows, ifølge Instructioner af 22 April (efr. ovenfor. trykkes²) gjorde Appel af 1 Mai (trykkes) til Englands Bistand havde Lord Palmerston samme Dag (tr.³) givet et undvigende Svar, og endnu bestandig udtalt sit Haab om ad Negotiationernes Vei at komme til det forønskede Resultat. Samme Gesandts, overeensstemmende med hans Instructioner af 26 April (tr.) til det britiske Kabinet

¹) Brevskaber Nr. 20, S. 46.

²) Brevskaber Nr. 16, S. 34.

³) Disse to Stykker ere dog ikke trykte i Brevskaberne.

stilede Forlangende (tr. ¹) om at England skulde sende en Eskadre til vore Farvande for ved en saadan Demonstration i det mindste at give sine Underhandlinger større Vægt, havde erholdt et lignende Resultat.

Fra Rusland erholdt vi gjennem Overhofmarskal Levetzau, som i Slutningen af April blev sendt til S. Petersborg, saavel som ogsaa gjennem den kongl. Chargé-d'affaires ved dette Hof Efterretninger om, at denne Magts Holdning med Hensyn til vore Anliggender aldeles beroede paa de Skridt, Storbritannien maatte ville gjøre (jfr. Uddrag af Rapport fra S. Petersborg af 5 Mai, tr. ²). Det var desuden notorisk, at Rusland fornemlig paa Grund af det polske Spørgsmaals daværende Stilling ikke for nogen Priis vilde kaste sig ind i en Krig med Tydskland. Selv en Mægling vilde det keiserlige Hof kun paatage sig i Forening med Storbritannien, som paany havde tilbudt os sin Mægling for først at tilveiebringe en Vaabenstilstand, hvilken det med Rette betragtede som en nødvendig Betingelse for fremtidige Fredsunderhandlinger.

Da saaledes al Udsigt til virksom Bistand og til de garanterende Magters Opfyldelse af deres traktatmæssige Forpligtelser var os betagen, vilde den danske Regering have paataget sig for stort et Ansvar ligeoverfor Nationen ved i Mangel af et bedre ligefrem at afslaae dette Tilbud. Folket var i Følelse af sin gode Ret krigersk stemt og skyede saaledes ingen Afsavn hverken af sine Midler eller af sit Blod i Fædrelandets Tjeneste. Men Regeringen var netop derfor uberettiget til at give efter for dets Enthusiasme, der dog i Længden ikke vilde kunnet holde ud imod Tydsklands 45 Millioner Mennesker. Den kunde ikke opoffre den Bistand, der tilbødes, om denne end kun var betinget, og endnu mindre Udsigten til dennes Udstrækning under heldige Conjuncturer for en diplomatisk Form. Og den kunde derfor ikke ligefrem afslaae en garanterende Magts Mediation,

---

¹) Heller ikke disse Stykker findes i Brevskaberne.

²) Ikke trykt i Brevskaberne.

allermindst hvor Talen foreløbig kun var om Tilveiebringelsen af en Vaabenstilstand.

Dog blev Englands Mediation endnu ei definitivt antaget. Lord Palmerston var netop i den første Halvdeel af Mai i Underhandlinger med Preussen og det tyske Forbund om Mæglingens Antagelse. Han mødte dengang de samme Vanskeligheder, som siden ere gaaede over i det danske Kabinets diplomatiske Erfaring, der laa i Preussens mandatariske Forhold til Forbundet, samt i dets brogede Tilstand og vxlende Skikkelse.

Allerede d. 5 Mai var Preussen af Forbundet blevet bemyndiget til at indlede Fredspræliminaries med Danmark paa følgende Basis:

«Die Grundlage der Vereinbarung wird die Anerkennung Schleswigs und Holsteins als eines unzertrennlichen Staatskörpers sein müssen, welcher nur durch Personalunion mit Dänemark so lange verbunden bleibt, als der Mannsstamm des Oldenburgischen Hauses an letzterem Reiche hinreicht. Der König von Dänemark würde seine Einwilligung zu der eventuellen Aufnahme Schleswigs in den deutschen Bund zuzusichern haben. Doch würde als Mittel zur Ausgleichung und Verständigung die Modalität offen zu lassen sein, dass die an Jütland gränzenden und der Nationalität nach vorherrschend dänischen Districte von Schleswig, wenn in ihnen der freie Volkswille sich für eine Vereinigung mit Dänemark aussprechen sollte, von der Verbindung mit Schleswig und folglich auch von der Aufnahme in den Bund ausszunehmen wären».

En saadan Fuldmagt var i sig selv kun lidet skikket til at gjøre Preussen en alvorlig meent Antagelse af Storbritanniens Mediationsforslag mulig. Men en Hovedbinding for Underhandlingernes Begyndelse var Tydsklands Indvendinger mod Ruslands Sammægling, og Danmarks consequente Fordring derpaa.

Endnu d. 13 Mai, efterat Lord Palmerston i Underhuset gjentagne Gange havde forsikkret, at Englands Mægling af begge Parter var modtagen, gjorde Danmark gjennem sin Gesandt i

London, (hvis Note vedlægges ligesaavel som Palmerstons Svar af 15 s. M., tr. tr. ¹⁾) Ruslands Deltagelse i Underhandlingerne til en Betingelse. Det var først efterat Tydskland definitivt havde afslaaet det keiserlige Hof som Sammægler og kun under denne Betingelse havde antaget Storbritanniens Mediation, at Danmark gav efter og paa sin Side, ligesom Tydskland paa sin, udelukkende lagde Mæglingsarbeidet i det britiske Kabinets Haand, hvilket Danmark saa meget mere kunde gjøre, som det havde Tilsagn om Ruslands saavel som Sverrigs moralske Bistand og betingelsesviis tillige om den sidste Magts materielle Understøttelse.

Ikkedestomindre paalagdes det Danmarks Repræsentant ved Hoffet i St. James at handle med behørigt Forbehold og indtil videre ikke uden nærmere Instructioner at give sit Samtykke til de Forslag, der maatte blive ham gjorte. Grev Reventlow indskrænkede sig derfor til med L. Palmerston foreløbig at discutere Sagen.

Efter gjennem den herværende britiske Gesandt at være bleven bekjendt med L. Palmerstons i en Depesche af 9 Mai (tr. ²⁾) udtalte Ønske om at erfare den danske Regerings Anskuelser om Maaden, hvorpaa Stridsspørgsmaalet mellem Danmark og Tydskland kunde udjævnes, indgav Udenrigsministeren d. 15 Mai i en Note til S. Henry Wynn, hvori de Betingelser³⁾ indeholdtes, hvorunder den danske Regering vil indgaae en Vaabenstilstand nemlig:

- 1) at Hertugdømmerne rømmes af de danske saavel som af de fjendtlige Tropper, Jylland desuden af de sidste, at Insurgenttropper og Friskarer afvæbnes og hjemforloves;
- 2) at Blokade og Fjendtligheder tilsøes strax ophøre og ethvert efter Vaabenstilstandens Afsluttelse opbragt Skib uden Ophold gives tilbage;

---

¹⁾ Ikke trykt i Brevskaberne.

²⁾ Ikke trykt i Brevskaberne.

³⁾ Brevskaberne Nr. 18, S. 44.

- 3) at de sædvanlige Handelsforbindelser atter gaae deres Gang;
- 4) at Slesvigs Bestyrelse efter Vaabenstilstanden er Kongens Autoritet undergivet, hvorimod Forbundet, hvis der urgeres derpaa, i samme Tidsrum kan organisere Holstens Civilforvaltning;
- 5) at der oprettes Gensdarmeri i begge Hertugdømmer, men ingen anden væbnet Styrke til Freds og Ordens Vedligeholdelse; at dette Gensdarmeri i Holsten staaer under Forbundets, i Slesvig under Kongens Befaling;
- 6) at de før Vaabenstilstanden opbragte Skibe restitueres, naar man er kommen overeens om Grundlaget for en endelig Fred;
- 7) at man vil indgaae en saadan Vaabenstilstand under Englands Auspicier **alene**, fordi der nu ikke bliver Tid til at raadsørge Rusland; men at sidstnævnte Magts Deltagelse i Forhandlingerne efter Vaabenstilstandens Afslutning udtrykkelig forbeholdes.

Dette Forslag krydsede underveis L. Palmerstons Vaabenstilstandsproject, som er dateret 18 Mai og fulgte med en Rapport (tr.¹) fra Grev Reventlow af 19 s. M. Hans Forslag gaaer ud paa :

- 1) Fjendtlighedernes Afbrydelse tillands og tilvands;
- 2) Begge Hertugdømmernes snarest mulige Rømning af begge Magters Tropper;
- 3) Hjemforlovelse af de slesvigske og holstenske Tropper af alle Slags, der tjene ved Forbundstropperne;
- 4) Indrettelse af en provisorisk Regering i hvert for sig af de to Hertugdømmer. Den for Slesvig udnævnes af Kongen af Danmark, den for Holsten af Forbundet;
- 5) provisorisk Organisation af et begrændset og for begge Hertugdømmer lige stort Gendarmericorps til Politiopsyn under Vaabenstilstanden, hvoraf det for Slesvig indsættes af K. af Danmark, det for Holsten af Forbundet;

---

¹) Brevskaber, Nr. 190, S. 45.

- 6) gjensidig Frigivelse af alle Fanger og alle Skibe, og Tilbagegivelse eller Erstatning for alle Penge- eller andet Slags Contributioner.

Som man seer stemte dette Forslag i alt Væsenligt med vort. Meningen var, at det nu skulde forelægges den preussiske Befuldmægtigede ved Hoffet i St. James, hvorpaa det, under Forudsætning af Tilnærmelse fra preussisk Side, skulde diskuteres i en Sammenkomst mellem ham og den danske Gesandt i L. Palmerstons Overværelse og under hans Ledelse.

I Virkeligheden bleve, som man af Actenstüecke zur schlesw.-holst. Frage erfarer, i Forstningen kun følgende fire Punkter af L. Palmerston den preussiske Gesandt forelagte:

- 1) Fjendtlighederne tillands og tilvands ophøre;
- 2) Alle Krigsfanger og opbragte eller beslaglagte Skibe frigives;
- 3) de danske Tropper rømme Slesvig;
- 4) de tyske Tropper rømme Jylland og Hertugdømmerne.

Enten skete dette fordi den danske Gesandt kun havde antaget Art. 6 sub spe rati, eller fordi Lorden var tilstrækkelig bekendt med den preussiske Regerings Anskuelse til foreløbig kun at ville holde Underhandlingen saa almindelig som muligt.

Den preussiske Gesandt i London indsendte samme Dag (tr. ¹⁾) sine Modbemærkninger og modtog nu paa sin Regerings og det tyske Forbunds Vegne Storbritanniens Mægling under Forudsætning af, at L. Palmerston i det slesvigske Spørgsmaal vilde følge samme Fremgangsmaade som i Sveitzer-spørgsmaalet nl. ved Siden af en Vaabenstilstand tillige at negociere en Fredsbasis. Han var ei tilsinds at gaae ind paa nogen Vaabenstilstand, med mindre de to Parter først kom overens om hiin. Og Fredsgrundlaget skulde igjen hovedsagelig gaae ud paa Slesvigs Indlemmelse i det tyske Forbund med

---

¹⁾ Brevskaber Nr. 20 S. 46.

Undtagelse af saadanne nordlige Distrikter af dette Hertugdømme, hvor Befolkningen paa Grund af sin danske Nationalitet efter en derom skeet Forespørgsel maatte erklære sig for Forbindelsen med Kongeriget. Iøvrigt fordrede han den saakaldte proviso- riske Regerings Vedbliven, saavel som dennes Ret til at sende en eller flere Befuldmægtigede til at overvære Conferencerne i London om den endelige Fred.

Den preussiske Gesandts Fordring om samtidig med en Vaabenstilstand tillige foreløbig at komme overeens om en Freds- basis var oprindelig Palmerstons eget og vandt derfor dennes Bifald, hvorimod Lorden i Note af 19 Mai (vedlagt¹⁾) i De- tailen gjorde adskillige Indvendinger. Ridder Bunsen havde saaledes kun indvilliget i Slesvigs Rømning af tydske Tropper, L. Palmerston stod fast paa begge Hertugdømmers Evacuation, hvorimod han bifaldt den preussiske Fordring paa de svensk- norske Troppers Hjemforlovelse. L. Palmerston indvendte fremdeles imod Maaden, hvorpaa Slesvigs Deling blev foreslaaet, hvorimod han lovede, at lade denne Udvei til fredelig Overeens- komst den danske Regering anbefale, hvilket skete i Depesche af 19 Mai til S. Henry Wynn (vedlægges).

Kongens Gesandt i London kunde, ifølge sine Instructioner ikke gaae ind paa disse Forslag, og med Hensyn til den fore- slaaede Deling af Slesvig bleve nye Instructioner (vedlægges) ham under 27 og 28 Mai tilstillede, hvori han kun blev be- myndiget til at discutere Forslaget. I samme Anledning blev Kmhr. Reedtz sendt til London, hvorhen Baron Pechlin alt tidligere havde begivet sig fra Frankfurt, for at gaae Grev Reventlow tilhaandé, men begge uden at være forsynede med nogen særskilt Fuldmagt.

Den 30 Mai kom disse Underhandlinger for paa Forbunds- dagen, som besluttede:

Dass den Vorschlägen Preussens rücksichtlich eines mit den Friedens-Präliminarien zu verbindenden Waffenstillstandes nach

---

¹⁾ Trykt i Brevskaberne, Nr. 21, S. 52.

Massgabe der vorgetragenen Documente die Zustimmung zu ertheilen sei. Dabei werde jedoch ausdrücklich der Punct dieser Vorschläge festgehalten, dass eine etwaige Abtrennung einzelner Theile von Schleswig nur unter der Bedingung der freien Zustimmung der betreffenden Landeseinwohner stattfinden könne. Auch setze man voraus, dass England die Garantie des abzuschliessenden Waffenstillstandes übernehmen und seinen Einfluss für den Abschluss des Friedens auf den bezeichneten Präliminarien nachdrücklich verwende.

Sollte dagegen ein Waffenstillstand in Verbindung mit den Präliminarien nicht erreichbar sein, so müsste gleichzeitig mit der Räumung Schleswigs von den deutschen Truppen die Insel Alsen von den Dänen geräumt werden und Holstein von deutschen Truppen besetzt bleiben.

Bei jedem Waffenstillstande aber versteht es sich von selbst, dass die schleswig-holsteinischen Truppen in Schleswig-Holstein verbleiben.

Dagegen ist von der Garantie eines besondern Rechtszustandes der etwa von Schleswig sich absondernden deutschredenden Schleswigern abzustehen.*

Der var nu fra vor Side saa meget mindre Grund til overilet at gaae ind paa de preussiske Betingelser, som Sverrigs virksomme Bistand var os vis. En Militær-Convention var alt i Begyndelsen af Maimaaned -bleven sluttet med denne Magt. Saavel de svenske Stænder som det norske Storting havde bevilget de fornødne Summer til den svensk-norske Armees og Flaades Udrustning. Trods Preussernes Rømning af Jylland stod den svensk-norske Regering trolig ved sit Ord, og Troppesendelser til Danmark forberededes paa det Ivrigste i Begyndelsen af Juni Maaned, den ved det svenske Hof accrediterede preussiske Gesandts gjentagne Protester uagtet.

Ogsaa i Frankrig begyndte Sympathier for vor Sag nu at yltre sig; Lamartine havde udtalt sig gunstigere end hidtil; og den kongelige Gesandt i Paris fik derfor Ordre til officielt

at anerkjende Republiken, og samtidigt at appellere til Republikens moralske Bistand imod Tydsklands Overgreb.

II.

Underhandlinger i Malmø og London.

Den svensk-norske Regering havde ved sin Optræden til vor Fordeel erhvervet sig Ret til at deltage i Tilveiebringelsen af en Fred eller en Vaabenstilstand mellem Danmark og Tydskland. Inden den gjorde vor Sag til sin og for Danmarks Skyld kastede sig ind i en Krig, hvis Udfald altid maatte være tvivlsomt, havde den et billigt Krav paa i Forening med os at gaae Fredens Vei. Dog forvissede den danske Regering sig forinden om Storbritanniens Samtykke til at de forenede Kongeriger med den delte den venskabelige Interventions Ilverv.

Det var gjennem et venskabeligt Hof kommet til den danske Regerings Kundskab, at Preussen havde redigeret et nyt Modforslag ¹⁾ mod det danske Vaabenstilstandsudkast af 15 Mai. Dette Forslag lød vel endel fordelagtigere for Danmark end man af Chevalier Bunsens Bemærkninger af 18 Mai (see ovenf. S. 487) til det af L. Palmerston billigede Udkast skulde have ventet, men var dog endnu uantageligt, og L. Palmerstons Holdning berettigede os ikke til det Haab, at Preussen fra den Side vilde blive formaaet til at slaae saa meget af i sine Betingelser, som vi paa vor Side maatte fordre, med mindre vi i vore Fordringer bleve understøttede af en anden venskabelig Magt. Den danske Regering greb den Leilighed til Underhandlingernes Fremme, som de nordiske Regeringers og Folks broderlige Tilnærmelse frembød, og benyttede sig af begge de skandinaviske Kongers første Sammenkomst i Malmø den 7—10 Juni til at forelægge den svensk-norske Regering et nyt Udkast

---

¹⁾ Brevskaber Nr. 22, S. 54.

til en Vaabenstilstand, som samtidigt blev det britiske og det russiske Kabinet tilstillet, og hvortil begges Understøttelse paakaldtes, i hvilken Anledning General Oxholm blev sendt til S. Petersborg.

Dette Udkast, som indeholdes i en Verbalnote af 10 Juni¹⁾, der til en Helhed sammenfatter Malmøerconferentserne, stillede følgende, med de tidligere i Hovedsagen stemmende Betingelser:

- 1) Fjendtlighederne tillands og tilvands ophøre umiddelbart efter Afslutningen;
- 2) Alle Fanger frigives;
- 3) Ligeledes de opbragte Skibe, saasomt man fra dansk Side har erholdt Tilsagn om Godtgjørelse for alle af de tyske Tropper hævede Contributioner. Al Blokade ophører;
- 4) Slesvig rømmes af begge de krigførende Magters Tropper. Insurgenter og Friskarer afvæbnes;
- 5) Det tyske Forbund udnævner i Kongen af Danmarks Navn en midlertidig Civiladministration for Hertugdømmet Holsten Kongen af Danmark udnævner en for Slesvig iblandt Mænd, som der nyde almindelig Agtelse og Tillid. De der have taget Deel i de sidste politiske Begivenheder udelukkes;
- 6) Preussens Tilbud om i eget og Forbundets Navn at rømme Holsten modtages. Lauenborg rømmes ligeledes af tyske Tropper.
- 7) Fredsunderhandlinger aabnes umiddelbart efter Vaabenstilstandens Afslutning. Ere Fredspræliminærierne ikke inden een Maaned komne istand, have Forbundets Tropper Ret til at indtage deres før Vaabenstilstandens Afslutning havte Stillinger i Holsten, hvorimod Slesvig endnu i nogen Tid forbliver ubesat;
- 8) De mæglende og venskabelige Magter garantere Opfyldelsen af samtlige Betingelser.

Forslaget vandt det svensk-norske Kabinets Bifald, og Ba-

---

¹⁾ Brevskaber Nr. 23, S. 56.

ron Stjerneld gav i sit Svar (af 11 Mai¹⁾) paa Udenrigsministerens Verbalnote Tilsagn om at understøtte det, idet han forresten gjorde de Skridt, Sverrig og Norge maatte foretage, afhængige af de garanterende Magters Holdning.

Men imidlertid var Ruslands Stemning for os pludselig bleven forandret. For mindre end en Maaned siden havde den russiske Gesandt i London, Baron Brunnow, ifølge sit Hofs Instructioner, daglig opmuntret den kongelige Gesandt samme-steds til ikke at give efter, ja næsten holdt fastere paa vor Ret, end vi selv. Nu derimod blev der med Eet klaget over vort Stivsind; Krigens Rædsler bleve afmaledede med de stærkeste Farver, og Raad om at afslutte snarest muligt helst en Fred, men ialfald en Vaabenstilstand, bleve os meddelte i de stærkeste diplomatiske Udtryk. Der blev klaget over, at Grev Reventlow i London manglede de behørigte Instructioner, endskjøndt det var vitterligt, og navnlig Bar. Brunnow velbekjendt, at vor Gesandt i London havde den fuldstændigste Kundskab om de Betingelser, hvorpaa den danske Regering kunde eller vilde gaae ind. Navnlig yltrede Rusland sin Misfornøjelse med de danske Troppers Angreb i det Sundevedske af 28 Mai og lagde ikke Skjul paa sin ringe Tilfredshed med de svensk-norske Troppers Afgang til Fyen. Den keiserlige Regering ønskede overalt Fred. Allerede førend hiint Angreb kunde være bekjendt i S. Petersborg, modtog Udenrigsministeren, netop under sit Ophold i Malmø, en og samme Dag (nl. $\frac{27 \text{ Mai}}{8 \text{ Juni}}$) tvende Skrivelser fra den herværende russiske Gesandt, den ene med Bilag af et Depescheudrag fra Grev Nesselrode (af $\frac{21 \text{ Mai}}{2 \text{ Juni}}$), altsaa afgaaet fra S. Petersborg førend Affæren i Sundeved kunde være kommen til det keiserlige Hofs Kundskab], hvori Freden indtrængende anbefales. I den ene forudsætter Baron Ungern-Sternberg det endog som en Mulighed, at Freden mellem Danmark og

¹⁾ Feilskrift for 11 Juni. Baron Stjernelds Svar, dat. Malmø 11 Juni 1848 findes i Brevskaberne Nr. 17, S. 41; men det staaer der paa urette Sted langt foran Grev Knuths Note verbale, dat. Malmø 10 Juni, imellem Aktstykker fra April og Mai.

Preussen bliver sluttet i London uden Danmarks Medvirkning.

Det følger af sig selv, at Storbritannien som mæglende Magt førte det samme Sprog. L. Palmerston veg ikke fra sin oprindelige Tanke, samtidig med en Vaabenstilstand tillige foreløbig at fastsætte den endelige Freds Hovedmomenter, og han gjentog skriftlig og mundtlig sine (see ovenf.) fire Alternativer for Grev Reventlow og Kammerherre Reedtz, der Tomme for Tomme disculerede Forslaget med ham, men consequent erklærede ham deres Incompetents til at afgjøre Noget med Hensyn til den endelige Fred (see vedlagte Rapport fra Grev Reventlow og Khrre Reedtz af 9 Juni).

L. Palmerston stillede sig vel i Førstningen tilfreds, men snart lagde han ikke længere Skjul paa sin Utaalmodighed, betydede Kongens Gesandt i London, at han nu selv vilde redigere et endeligt Udkast til en Vaabenstilstand, hvori tillige Fredsgrundlaget foreløbig var bestemt; at det naturligviis stod begge Parter frit for, at antage eller forkaste det; men gjentog en Yltring, han baade før og senere har brugt, at det paa deres Svar beroede, hvorvidt han overhovedet vilde give sig af med Mæglingsarbeidet. — Han lod sig ingenlunde overbevise ved tvende Memoirer, som imidlertid bleve ham tilstillede, hvoraf den ene omstændelig gennemgik Grundene mod Slesvigs Deling, den anden godtgjorde Arvefølgens Identitet for dette Hertugdømme og for Kongeriget, men indgav selv under 23 Juni sit nye Vaabenstilstandsudkast¹⁾, hvori han foreslaaer følgende Betingelser:

- 1) Fjendtligheder mellem de danske og tyske Tropper tillands og tilvands ophøre saa snart efter denne Stilstands Afslutning, som de nødvendige Ordre dertil kan blive givet.
- 2) Alle Fanger, civile saavel som Krigsfanger, frigives paa begge Sider, og Ingen skal sagsøges eller paa anden Maade

---

¹⁾ Trykt i Brevskaberne Nr. 24, S. 59.

fortrædiges for den Deel, han maatte have havt i de seneste politiske Begivenheder i Hertugdømmerne.

- 3) Opbringelsen af tydske Skibe og Contributionerne saavel som Requisitionerne i Jylland gaae op imod hinanden. Viser det sig ved derom anstillet Sammenligning, at den ene Part har lidt Tab, godtgjøres dette af den anden Part.
- 4) Umiddelbart efter Stilstandens Afslutning rømme begge Parters Tropper hele Hertugdømmet Slesvig, Øen Als iberegnet, og de danske Tropper trække sig tilbage Nordpaa, de tydske Syd-paa. Slesvigske Friskarer afvæbnes, og de regelmæssige Tropper, som enten maatte tjene med den danske eller den tydske Armee, følge enten de Tropper, hvormed de have tjent, udaf Hertugdømmet, eller hjemforloves.
- 5) En interimistisk Commission for begge Hertugdømmerne, uden lovgivende Myndighed, indsættes i Kongehertugens Navn. Den skal bestaae af 7 Medlemmer, hvoraf de 3 udnævnes af Kongehertugen, 3 af Forbundet, og den syvende, der fungerer som Præsident, paa en Maade, som nærmere vil blive at bestemme. Ingen af disse maa have deltaget i de seneste politiske Begivenheder i Hertugdømmerne.
- 6) Hertugdømmet Slesvigs fremtidige Stilling ordnes paa en af de følgende Maader, som overlades til Kongehertugens Valg :

Enten bliver Hertugdømmet deelt i to Dele efter Nationaliteten, saaledes at den sydlige tydske Deel kaldes det sydlige Hertugdømme og den nordlige danske Deel det nordlige Hertugdømme. Kongen vilde da blive Medlem af det tydske Forbund i Egenskab af Hertug af Sydslesvig, ligesaavel som i sin Egenskab af Hertug af Holsteen. Sydslesvig vilde saaledes, lig Holsten, blive en Deel af det tydske Forbunds Territorium og følge den for Holsten gjældende Arvelov, medens paa den anden Side Nordslesvig ved sin Arvelov vilde blive knyttet til den danske Krone, og Suveræniteten over dette Hertugdømme uadskillelig være forenet dermed;

Eller Hertugdømmet Slesvig forbliver helt og udelt ligesom det nu er, i administrativ Forbindelse med Holsten og med fælleds Ständerforsamling for begge. I dette Tilfælde vilde Kongen af Danmark forblive, ligesom nu, Medlem af det tyske Forbund som Hertug af Holsten, men derimod ikke i Egenskab af Hertug af Slesvig, og ingen Forandring vilde i dette Tilfælde foregaae i Arveloven for dette Hertugdømme.

Imidlertid havde Tingene baade i Frankfurt og Berlin taget en ny Vending, som gjorde Preussen mere fredelig sindet. Den tyske Eenhed i Frankfurt begyndte at tage en for Preussens Hegemoni truende Vending, og Ministeriet Arnim var i Slutningen af Junimaaned bleven afløst af et nyt fredeligere Ministerium. Disse Omstændigheder vare af følgende Betydning for os.

Den preussiske Regering sendte, efter gjennem det svensk-norske Kabinet at være bleven bekjendt med vort sidste Vaabenstilstandsudkast (af 10. Juni, see ovenf.), Grev Pourtalès til Kongen af Sverrig og Norge, for dels som Svar paa dennes Forestillinger i Berlin at give Forklaringer over Preussens Forhold til Danmark, dels for gjennem den svensk-norske Regering at komme til Forstaaelse med os og gjøre Indledninger til en Vaabenstilstand. Han ankom til Malmø den 26. Juni og medbragte et Forslag, som hvor meget det end lod tilbage at ønske, dog bar umiskjendeligt Præg af Preussens forsonlige Stemning.

Dette Udkast gik i det Væsentlige ud paa en Vaabenstilstand paa tre Maaneder med een Maanedes Opsigelse. Blev den opsagt, skulde enhver af Hærene indtage de Stillinger, som de ved Vaabenstilstandens Afslutning havde inde. Fandt ingen Opsigelse Sted, skulde begge Dele eo ipso ansee den forlænget. Iøvrigt skulde Vaabenstilstanden i ingen Henseende foregribe den endelige Fred. Dens øvrige Betingelser vare i Hovedsagen følgende:

- 1) Fjendtlighedernes øjeblikkelige Ophør tillands og tilvands;
- 2) alle Krigs- og politiske Fangers Frigivelse;
- 3) alle opbragte eller beslaglagte Skibes Tilbagelevering, tilligemed deres Ladninger. Den gjensidige Skadeserstatning henvistes til fremtidige Underhandlinger om den endelige Fred;
- 4) Begge Hertugdømmers og tilhørende Øers fuldstændige Rømning fra begge Sider.
- 5) den saakaldte «provisoriske Regerings» snarest mulige (14 Dages Termin fastsattes) Afløsning enten af 6 Mænd, som Kongen af Danmark dertil udnævner mellem 12 af Slesvigs og Holstens i den Anledning forsamlede Provindsialstænder udvalgte Candidater, eller af 6 iblandt begge Hertugdømmers Notabler udvalgte Mænd, hvoraf Kongen af Danmark udnævner 3, og det tyske Forbund 3.

Disse sex Mænd vilde da have at vælge en syvende til Præsident ligeledes blandt Hertugdømmernes Indvaanere. Kunde de ikke enes om hans Valg, overlades dette Storbritannien som mæglende Magt.

- 6) Under Vaabenstilstanden forblive nedenfor betegnede Tropper i Hertugdømmerne og staae til den i Overeensstemmelse med næstforegaaende Artikel indsatte Øvrigheds Raadighed:
  - I Holsteen dette Hertugdømmes Forbundscontingent, stort 3600 Md.;

i Slesvig enten det Antal slesvigske Tropper, som ved Fjendtlighedernes Udbrud befandt sig der, eller Cadres deraf, om hvis Dannelse man gjør nærmere Aftale.

Alle Friskarer forlade Hertugdømmerne paa det Mandskab nær, som der er indfødt. Dette hjemforloves.

- 7) Kongen af Danmark, det tyske Forbund og Storbritannien udnævne hver især en Commissær til at varetage Vaabenstilstandsbetingelserne saavel som Lovenes samvittighedsfulde og upartiske Overholdelse.
- 8) Englands Garanti for Vaabenstilstanden paakaldes af begge Parter.

Som man af vedlagte Sammenstilling vil see, kom dette Forslag vort eget af 10. Juni i flere Punkter imøde. Naar L. Palmerstons Artikel om en foreløbig Fredsbasis undtages, stemmede det i det Væsentlige med hans Forslag, ligesom det ogsaa var samtidigt dermed¹⁾. Saavel denne Omstændighed som flere tilstødende Facta gjøre det sandsynligt, at Kabinettet i S. James havde formaaet den preussiske Regering til i det mindste at gaae ind paa disse Betingelser, paa samme Tid som det indtrængende anbefalede os lignende. Sverrig og Norge talte, ligesom Rusland, energisk Fredens Sprog til begge Parter. —

Vor diplomatiske Stilling var i Slutningen af Juni Maaned altsaa denne. Paa den ene Side havde vi saa liden Udsigt til virksom og væbnet Bistand fra de garanterende og venskabelige Magters Side, at den danske Regering tværtimod fra dem modtog gjentagne Fredsraad, og kun Fredsraad, og det i de meest imponerende og indtrængende Udtryk. Paa den anden Side havde vor Modparts Stemning fra aabenbar Vold forandret sig til Forsonlighed; i det mindste havde de af den stillede Betingelser aldrig været saa antagelige. Hertil kom den physiske Umulighed i Længden alene at føre Krigen med en Nation paa 45 Millioner Mennesker.

Kongens Regering vilde derfor, ved paa sin Side at støde den Haand fra sig, der rakte den til Fred og Forsoning, have paataget sig et Ansvar ligeoverfor sin Samtid, og hvad der i Politik er meget vigtigere, mod sin Eftertid, som ingen samvittighedsfuld Regering kan bære. Den vilde have gjort et uforvarligt Brug af Folkets Tillid og Begeistring ved uden den modneste Overveielse at styrte Danmark ind i alle de farefulde Muligheder, som en forlænget Krig mod Overmagten, uden Udsigt til Alliance, maatte bringe i sit Skjød, og paa hvis Prøvelser Jyllands Besættelse af Fjenden alt havde været os en Mundsmag.

¹⁾ De tre Forslag: det danske af 10. Juni, det engelske af 23. Juni og det preussiske af 24. Juni ere sammenstillede i Brevskaberne Nr. 25, S. 64.

Grev Pourtalès's Instructioner tillode ham ikke umiddelbart at underhandle med den danske Regering. Discussionen af hans Forslag foregik derfor igjennem det svensk-norske Kabinet, men i Overværelse af Udenrigsministeren, som i denne Anledning havde begivet sig over til Malmø.

Imidlertid indtraf en Omstændighed, som nær havde afbrudt Underhandlingerne, idet Gen. Wrangel, der neppe kunde være uvidende om, at saadanne paa den Tid fandt Sted, uden mindste Foranledning angreb den danske Hær, som paa sin Side havde Befaling til at holde sig aldeles passiv, i dens Positioner. Med nogle Modificationer kom alligevel Conventionen istand d. 2. Juli ¹⁾, under Forbehold af begge vedkommende Regeringers Ratification. Denne paafulgte fra dansk Side strax. Kongen af Sverrig og Norge sendte sin Kabinetssekretær Baron Manderstrøm til Berlin for tillige at udvirke den fra preussisk Side, hvilket og skeete, skjøndt med Forbehold af et Par aldeles uvæsentlige Tilsætninger, hvori den danske Regering uden videre indvilligede.

Saaledes var da den første Malmøerconvention folkeretlig afsluttet. Der stod nu ikke andet tilbage, end den Formalitet, at den skulde underskrives af begge de commanderende Generaler, hvortil Grev Pourtalès overbragte Gen. Wrangel, Khrre Reedtz General Hedemann de fornødne Fuldmagter. Den danske Regering modtog fra alle Kanter Lykønskninger med det opnaaede Resultat, og navnlig skjulte L. Palmerston ikke sin Tilfredshed dermed for den danske Gesandt i London.

Men den afsluttede Vaabenstilstand vandt ikke Gen. Wrangels Bifald. Ved Sammenkomsten i Wiuff i Nærheden af Kolding d. 15. Juli tilkjendegav Grev Pourtalès Khrre Reedtz, at Gen. Wrangel nægtede at underskrive. Saavel han som de øvrige preussiske Befuldmægtigede fremkom Dagen efter med nye Fordringer, der aabenbart stred mod Conventionens Aand

---

¹⁾ Trykt i Brevskaberne Nr. 26, S. 70.

og dens vigtigste Bestemmelser. De foreslaede Modificationer vare i Hovedsagen følgende:

- at Kongen af Danmark skulde anerkjende de af den saakaldte «provisoriske Regering» udstedte Anordninger (saaledes for- tolkede Gen. Wrangel nemlig Conventionens Art. 7, idet han ved «lois et ordonnances existantes» ogsaa forstod den prov. Reger. Anordninger);
- at Forbundshæren, naar og om Fjendtlighederne atter udbryde, skulde indtage de mellem den 27. og 30. Juni ved Gen. Wrangels paa vore Tropper midt under Forhandlingerne skete Angreb erhvervede Stillinger i det nordlige Slesvig;
- at Preussen tilbød sine bona officia hos Forbundet for at ind- sætte Lauenborg i den Stilling, hvori det var før Fjendtlig- hedernes Udbrud.

Endelig skulde Conventionen selv med disse og andre mindre væsentlige Modificationer kun slttes under Forbehold af den imidlertid tilblevne «Reichsverwesers» Ratification, og denne vilde igjen være Frankfurterforsamlingens Autoritet under- given.

Dette Resultat forekom saavel den svensk-norske Re- gering som og den herværende britiske Gesandt saa utroligt, at Baron Lagerheim og S. Henry Wynn, for med egne Oine at overbevise sig om et saa nyt diplomatisk Phænomens Mulighed, inden Forhandlingerne definitivt afbrødes, ønskede at begive sig til Stedet for endnu at gjøre et sidste Forsøg. Det maatte være den danske Regering om at gjøre, at de venskabe- lige Magter overbeviste sig om, at den ingen Deel havde i de opstaaede Vanskeligheder. Khrre Reedtz og med ham General Oxholm bleve derfor atter (18. Juli) sendte til det danske Hovedkvarter, ledsagede af de ovennævnte Diplomater. De Dagen derpaa (19. Juli¹⁾), holdte Conferentser førte, som vedlagte Pro-

---

¹⁾ Jfr. Underhandlingerne i Bellevue 19. Juli 1848, Brevskaber Nr. 28, S. 78.

tecol og Circulærdepesche af 22. Juli ¹⁾ udvise, ikke til noget Resultat.

De venskabelige Magter havde ondt ved at finde sig i denne Fremgangsmaade fra preussisk Side, og den danske Regering fandt saa meget mindre Anledning til, ved en krigersk Holdning maaskee at modarbejde de Skridt, som Storbritannien, Rusland og de forenede Kongeriger maatte finde egnede til at fremme Conventionens Opfyldelse fra tysk Side, som de, navnlig den første Magt «alvorligt anbefalede den danske Regering, imidlertid at vedblive den tidligere udviste Moderation» (se vedl. Depesche fra L. Palmerston og Greve Stjerneld til den britiske og den svensk-norske Regerings Gesandter i Kjøbenhavn og Berlin).

Paa samme Tid sendte Preussen Gen. Below til Wien for hos «Reichsverweseren» at udvirke behørig Tilladelse og Fuldmagt til at afslutte den engang afsluttede Vaabenstilstand.

De i Actenst. z. schlesw.-holst. Frage aftrykte Instructioner af 27. Juli for Gener. Below ²⁾ indeholde en Oplysning, som for den historiske Sandheds Skyld ei bør forbigaaes. Det hedder ul. efterat Malmøerconventionen er bleven skildret som antagelig:

Das Staatsministerium glaube daher die Annahme dieser wesentlichen Punkte bei des Königs Majestät befürworten zu können; und nach erhaltener Genehmigung Allerhöchstderselben am 8 Juli überbrachte der Graf Pourtalès dem Oberbefehlshaber Gen. v. Wrangel die königliche Vollmacht zum Abschluss des Waffenstillstandes mit dem dänischen Feldherrn.

Die Lage der Dinge hatte sich inzwischen auf dem Kriegsschauplatze insofern verändert, als die dänischen Truppen durch das Vorrücken des Gen. v. Wrangels (dennes Angreb paa vore Tropper d. 28. Juni) veranlasst worden waren, sich über die jütische Grenze zurückzuziehen, und so das ganze Festland

¹⁾ Brevskaber Nr. 29, S. 80.

²⁾ Aktenst. zur Schlesw. Holst. Frage, Nr. 1, Bilag G.

von Schleswig vom Feinde befreit war. Auch zeigten sich Schwierigkeiten wegen der Aufstellung von Cadres aus den schleswigschen mit den holsteinischen zu einem organisirten Corps verbundenen Truppen, zugleich mit der Nothwendigkeit, um der innern Ruhe des Landes willen, eine nicht zu geringe Anzahl von Truppen der Regierung der Herzogthümer zur Verfügung zu lassen. Der Oberbefehlshaber hielt demnach eine nochmalige Rückfrage in Berlin für nothwendig, und wurde auf dieselbe unterm 12. d. M. dahin beschieden, diese Punkte durch erneute Unterhandlungen mit dem dänischen Oberbefehlshaber im Interesse Deutschlands und der Herzogthümer zu erledigen.

Inzwischen war der kön. Regierung die erfreuliche Kunde zugekommen, dass S. K. H. der Erzherzog Johan die Functionen eines Reichsverwesers übernommen und in dieselbe unmittelbar eingetreten seien; das Mandat, welches Preussen vom Bundestage übernommen hatte, in dieser Angelegenheit die Sache Deutschlands zu führen, ging nunmehr auf den Reichsverweser zurück, und die kön. Regierung hielt es demnach für ihre Pflicht den Oberbefehlshaber zu beauftragen, den Waffenstillstand nur unter Vorbehalt der Genehmigung S. K. H. abzuschliessen.

Man seer heraf, at Gen. Wrangel kun handlede efter sin Regerings Befalinger, ligesom det ogsaa baade af de foregaaende (s. ovenf.) og af de efterfølgende Underhandling fremgaaer, at det mere] var i Misfornøielse med den afsluttede Conventions Indhold, end i denne sidste Formalitet at man har at søge Grunden til Preussens Fremgangsmaade. Da Danmark fornuftigviis ikke kunde gjøre den engang med Preussen lovlig og lovformelig afsluttede Traktat afhængig af en ny Autoritet, som hverken havde deltaget i de tidligere Underhandling, eller som saadan var den danske Regering bekjendt, bleve Negotiationerne afbrudte, nye Troppesendelser til Hertugdømmerne beordrede i Frankfurt, og Blokaden fra dansk Side fornyet.

Det var at forudsee, at dette Udfald kun kunde være vor

Stilling til de venskabelige Magter gavnligt. Det manglede nu ikke paa energiske Protester fra disses Side mod Preussens og Forbundets Fremgangsmaade, saavel i Frankfurt som i Berlin. Navnlig sendte det britiske Kabinet Lord Cowley til Frankfurt for blandt Andet under Haanden at andrage paa Gen. Wrangels Afskedigelse; thi England stod ligesom vi i den falske Formening, at denne paa egen Haand havde annulleret Vaabenstilstanden. Baron Meyendorff erholdt fra den keiserlig russiske Regering Befaling til at affordre den sachsiske og den bayerske Gesandt Forklaring over Meningene med de til Hertugdømmerne befalede Troppesendelser, og til ligefrem at true Preussen med Fjendtligheder fra russisk Side. Den svensk-norske Regering yttrede sig i lignende Aand. Dog maa man vel erindre, at alle disse Forestillinger for saavidt vare af en blot fredelig Natur, som de tydelig kun bleve gjorte for at forebygge Krig. Det er en Sandhed, som ikke noksom kan indskærpes, at det hovedsagelig var og er disse Magter om Fredens Tilvebringelse at gjøre, medens dens Indhold og Bestemmelser consequent ere behandlede som mindre væsentlige. Ruslands Anskuelse fremgaaer tydeligt af vedlagte Rapport af 18. Juli fra den kgl. Chargé d'Affaires i S. Petersborg ¹⁾.

Men imidlertid vare Forholdene blevne forandrede til det Bedre i Frankrig. Republikken var bleven anerkjendt af flere europæiske Magter, hvoriblandt ogsaa af Danmark, og den franske Regerings faste og værdige Holdning var os Borgen for, at denne Magt nu som før vilde indtage den Stilling i den europæiske Politikk, som tilkommer den.

Der aabnedes os saaledes en ny Udsigt, som Regeringen med Iver greb. Vor diplomatiske Stilling gjorde det til en Pligt, nu ikke længer at udsætte den Appel til Frankrigs Garantiforpligtelser, som vi alt forlængst vilde have gjort, hvis vi havde kunnet forudsee noget tilfredsstillende Resultat deraf. Men da Frankrig og Storbritannien i Forening havde givet Garantien af

---

¹⁾ Ikke trykt i Brevskaberne.

1720, var det nødvendigt, samtidigt at foranledige denne sidste Magt til at træde ud af sin medierende Rolle, som vi desuden kun betingelsesviis havde modtaget, og indtage sin ene sande Stilling i Spørgsmaalet som Part i Sagen.

Under 27de Juli ¹⁾ afgik derfor Befalinger (begge Depescher til London og Paris vedlægges) i denne Henseende til Kongens Repræsentanter i Paris og London. Kabinettet i S. James gav det sædvanlige Svar, at *casus foederis* endnu ikke var indtraadt, og at det indtil videre maatte vedblive sin Rolle som Mediator. Republikens Regering havde med Villie afventet det britiske Kabinets Svar, for, hvis dette, som ogsaa den havde haabet, blev tilfredsstillende, ved en saavel i Tid som i Aand dermed stemmende Erklæring fra sin Side at give det en forøget Styrke (jfr. vedlagte Note af 7de August fra Hr. Bastide til Kongens Gesandt i Paris ²⁾). Men det britiske Svares utilfredsstillende Indhold uagtet, afgav den franske Udenrigsminister i Depesche af 10. August til Frankrigs Repræsentant i Kjøbenhavn en Erklæring af heel forskjellig Natur, hvori Republiken paa en ligesaa utvetydig som ædel Maade anerkjender Garantien af 1720, og hvori det meddeles, at den franske Regering, i Henhold dertil har givet Republikens diplomatiske Agenter i Berlin og Frankfurt Ordre til «høitidelig at protestere mod det Overfald, hvorfor «Danmark var Gjenstand» (disse to Depescher ere optrykte efter Actenstücker z. schl.-holst. Frage ³⁾). Imidlertid maa dog dertil bemærkes, at General Cavaignac flere Gange har betydet Kongens Gesandt i Paris, at «det ikke dermed var sagt,

¹⁾ Dette Datum maa være feilskrevet, rimeligviis istedetfor d. 17de Juli; thi Grev Moltkes ved denne Befaling foranledigede Henvendelse til den franske Republiks Udenrigsminister J. Bastide var dateret d. 24. Juli, som det sees af dennes Svar af 7de August. De i Texten omtalte Depescher til de danske Ministre i London og Paris ere ikke trykte i Brevskaberne.

²⁾ Brevskaber Nr. 30, S. 85.

³⁾ Brevskaber Nr. 31, S. 86. Jfr. Actenstücker zur Schlesw.-Holst. Frage Nr. 14 a og Bilag.

«at Republiken for Slesvigs Skyld vilde begynde en «Krig med Tydskland.»

Den samme Gen. Below, som var bleven sendt til Wien for at udvirke Preussen keiserlig-rigsforstanderlig Tilladelse og Fuldmagt til at give sin Ratification til Vaabenstilstandsconventionen — ikke som den i Malmø var bleven sluttet med Grev Pourtalès, men — med de af Gen. Wrangel i Bellevue fordrede Modificationer, var i Begyndelsen af August Maaned vendt tilbage med Rigsfuldmagten (optr. efter Actenst. z. Schl.-holst. F.¹⁾), som bemyndigede Preussen til, «i den provisoriske Centralmagts Navn» at afslutte en Vaabenstilstand med Danmark overeensstemmende med Gen. Wrangels Bellevueudkast, men dog endnu med følgende Modificationer:

- 1) De contraherende Parter enes i Forveien om Valget af de Mænd, hvoraf den midlertidige Administration i Hertugdømmerne sammensættes, saaledes, at dennes Bestaaen og velgjørende Virksomhed derved maa ansees sikkert;
- 2) ved de i Malmøerconventionens Art. 7 omtalte «bestaaende «Love og Anordninger» forstaaes udtrykkelig alle for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten indtil Vaabenstilstandens Afslutning udkomne Love og Anordninger.

Gen. Below blev nu sendt fra Berlin²⁾, for igjennem den svensk-norske Regering paany at aabne Underhandlingerne med Danmark. Samtidig med hans Ankomst til Malmø d. 14. August blev denne sat i Kundskab om Hovedindholdet af de Modificationer i Conventionen af 2. Juli, som han var instrueret til at foreslaae³⁾. Disse vare, overeensstemmende med Preussens Mandat og med Bellevueudkastets Aand, følgende:

at de Mænd, hvoraf den midlertidige Administration af Hertug-

¹⁾ Trykt i Brevskaber Nr. 32, S. 88. Jfr. Aktenst. zur Schlesw. Holst. Frage Nr. 13.

²⁾ Preussens Fuldmagt for General Below, dat. Sans-Souci d. 11. Aug. 1848, trykt i Brevskaberne Nr. 33, S. 89.

³⁾ General Belows første Forslag, trykt i Brevskaberne Nr. 34, S. 90.

dømmerne sammensættes, før Vaabenstilstandens Afslutning udnævnes;

- at de af den »prov. Regering» givne Love og Anordninger kjendes gyldige;
- at Slesvig under Vaabenstilstanden holdes besat af 3000 Mand, uvist om slesvigske eller Forbundstropper, men i ethvert Fald Tropper, som ikke have været Kongen] af Danmark troe; og endelig
- at disse Tropper staae under en Forbundsgenerals Befaling i militær Henseende, men i Henseende til Ordens Opretholdelse under den midlertidige Administration.

Iøvrigt skulde Vaabenstilstandskonventionen, naar og om den kom istand, ikke sendes til Generalernes Underskrift.

Da disse Betingelser forekom den svensk-norske Regering uantagelige, og denne havde forestillet Gen. Below Umuligheden af, at vi vilde gaae ind derpaa, slog denne strax betydeligt af og redigerede i Forening med Baron Stjerneld et nyt Udkast, som den 18. August officielt blev os tilstillet ¹⁾, ledsaget af det svensk-norske Kabinets indstændige Afbefaling (see Dep. fra Stjerneld af 19. Aug. ²⁾).

Den danske Regering erkendte sig nu først, om den kun havde med Kabinettet i Berlin at gjøre, eller om den Overeenskomst, der den gang maatte blive sluttet, tillige vilde være den provisoriske Centralmagts Ratification at underkaste; og da man havde forvissat sig om, at kun det første var Tilfældet, blev den kgl. Gesandt i Stokholm udrustet med behørig Fuldmagter og bemyndiget til med Preussens Repræsentant at discutere de af denne stillede Betingelser.

Khrre Bille fik til den Ende vedlagte Instructioner³⁾, hvoraf sees, at man i Forgrunden stillede de tre Alternativer: enten Malmöerconventionens uforandrede Afslutning; eller Indledning

¹⁾ Gen. Belows andet Forslag, Brevskaber Nr. 35, S. 94.

²⁾ Ikke trykt i Brevskaberne.

³⁾ Brevskaber Nr. 36, S. 97.

af endelige Fredsunderhandlinger under Englands, Ruslands, Republikens og de forenede Kongerigers Mediation; eller en reen militær Overeenskomst om en Vaabenhvile af kort Varighed. I Baggrunden holdt man Vaabenstilstandens Forlængelse, Ophævelsen af den saakaldte »provisoriske Regerings» Love, Slesvigs Rømning af Forbundstropper og indfødte Slesvigeres Udsondring af Forbundshæren.

De tre første Alternativer erklærede Gen. Below sig ikke bemyndiget til at gaae ind paa; derimod gjorde han et nyt Modforslag, hvori han, som man vil see, betydeligt kom os imøde ¹⁾. Imidlertid kunde den danske Regering dog endnu ikke antage hans Forslag, men sendte Khrre Reedtz over til Malmø for i Forening med Khrre Bille at gjøre et sidste Forsøg paa at udvirke saadanne Forandringer i Gen. Belows Udkast, som maatte ansees for en absolut Betingelse for dettes Antagelse fra dansk Side.

Paa denne Maade fortes Underhandlingerne Skridt for Skridt indtil d. 25. August, da der kun vare 4 Artikler, nemlig 1, 6, 7 og 9, tilbage, hvori Modificationer fra vor Side ansaaes nødvendige (Smlg. vedlagte Dep. med Bilag af 25. Aug. til Dhrr. Bille og Reedtz ²⁾). General Below indrømmede i Hast alle vore Fordringer, og Vaabenstilstanden blev, som hekjendt, Dagen efter (26. Aug. ³⁾) endelig afsluttet.

Denne Vaabenstilstand er saavel her som i Tydskland bleven megen og forskjelligartet Kritik underkastet. Navnlig er den ofte bleven sammenstillet med Conventionen af 2. Juli. Begge Traktater foreligge, og det kan ikke være Regeringens Sag at foregribe Nationens Dom; men den troede at handle saavel i Danmarks Interesse som efter Folkets Ønske, ved at gjøre Vaabenstilstandens Forlængelse til en Betingelse for Antagelsen. Den satte dette Punkt igjennem med endel Vanskelig-

¹⁾ Dette Gen. Belows tredje Forslag er ikke trykt i Brevskaberne.

²⁾ Trykt i Brevskaberne. Nr. 37, S. 102.

³⁾ Brevsk. Ne. 38, S. 108. Dette, med Bilag Nr. 39 og 40 er det sidste Stykke i Brevskaberne.

hed; men den troede saameget mere at burde købe dette for enkelte Eftergivelser fra sin Side, som den derved selv havde foreslaaet en Afvigelse fra den tidligere Overenskomsts Stipulationer, og følgelig ikke længere var berettiget til at inhærente dennes i Eet og Alt uforandrede Anlagelse fra modsat Side.

Hvorom Alting er, saameget fremgaaer af de foreliggende Aktstykker, at den preussiske Befuldmægtigede til Slutningen meget væsentlig afveg fra sine oprindelige Forslag. Underhandlingerne varede i 10 Dage (16—26. Aug.), vare to Gange nær ved at blive afbrudte, og bleve endelig tilendebrogte to Timer førend der til ham med et preussisk Dampskib, som i den Anledning var bleven sendt til Malmø, indløb Befaling til ikke at afvige fra sine første Propositioner, og navnlig til ikke at give sit Samtykke til Ophævelsen af den «provisoriske Regerings» Anordninger.

Man tvivlede derfor baade her og i Berlin om, at den preussiske Regering vilde give sin Ratification til Conventionen, navnlig var der paa det sidste Sted en stor Allarm i den diplomatiske Leir. Imidlertid fandt den preussiske Regering det betænkeligt, anden Gang at annullere den af dets med behørig Fuldmagter udrustede Repræsentant underskrevne Traktat; og efter afholdt Statsraad afgik Ratificationen uopholdelig (d. 29. Aug.) fra Berlin til Lübeck.

Ved at sammenligne den sluttede Vaabenstilstandconvention med den Preussen af Centralmagten givne Fuldmagt vil man alt have bemærket, at den preussiske Regering var gaaet ud over denne. Dette maatte være Preussens Sag. Vi havde kun at holde os til denne Magt, overladende det til den for Centralmagten at forsvare og opretholde sine Demarscher saa godt den kunde. — Den naturlige Følge af Preussens frie Fortolkning af sit Mandat udeblev ikke, og de derved forårsagede Parlaments- og Gadekampe i Frankfurt i September ere bekjendte af de offentlige Blade. Storbritannien gjorde i denne Anledning energiske Skridt i Frankfurt (smlgn. vedlagte Depescheudrag fra L. Palmerston til L. Cowley af 12. Septbr.).

Dørimod havde denne Magt alt længe i Forveien, da derom fra dansk Side var gjort Forespørgsel, afslaaet at garantere Vaabenstilstandens Udførelse (see vedl. Depesche fra Grev Reventlow af 14. Juli ¹⁾). Dette Afslag blev senere gjentaget, ligesom vi samtidigt erholdt Underretning om, at denne Garanti fra modsat Side ei var bleven forlangt.

Forsaavidt som Vaabenstilstandskonventionen kun betinget blev antaget i Nationalforsamlingen i Frankfurt, var dette en os aldeles uvedkommende Sag. Men forsaavidt den ifølge Overeenskomstens første Tillægsartikel i fælleds Forstaaelse med Preussen sammensatte midlertidige Administration for Hertugdømmerne paa Grund af Vanskeligheder i Hertugdømmerne selv viste sig at være uigjennemsættelig, var det naturligviis den danske Regerings Pligt og dens Ret at gaae tilbage til Conventionsens 7de Artikel, og i Overeensstemmelse med denne «for Hertugdømmet Slesvig» at udnævne to Medlemmer af den interimistiske Bestyrelse, idet Preussen «for Hertugdømmet Holsteen» indbødes til «paa det tyske Forbunds Vegne» at udnævne de andre to Medlemmer, hvoraf den ifølge samme Artikel skulde bestaae. Præsidenten var alt iforveien «efter fælleds «Overeenskomst mellem Danmark og Preussen» bleven udnævnt. Den danske Commissær i Hertugdømmerne Khrre Reedtz blev til den Ende sendt til Berlin i extraordinær Mission. Da Underhandlingerne herom med det preussiske Kabinet endnu ei ere tilendebagte, vilde det stride mod Danmarks Interesse saavel som mod alle diplomatiske Vedtægter at bekjendtgjøre dem. De Begivenheder, som forøvrigt have tildraget sig i Hertugdømmerne siden Vaabenstilstandens Atslutning, sortere ikke udenrigsministeriet og ligge altsaa udenfor de diplomatiske Underhandlingers Omraade.

Med Hensyn til fremtidige Fredsnegotiationer, og navnlig hvorvidt der fra dansk Side vil kunne blive Tale om, af gaae ind paa nogen Forandring i Slesvigs siden 1720 bestaaende

---

¹⁾ Ikke trykt i Brevskaberne.

Forhold til Kongeriget, tilføies det, at umiddelbart efter Vaabenstilstandens Afslutning, nl. d. 31. August, indleverede den henværende franske Gesandt, Hr. Dotézac, en Note, hvori han forbeholder Republikens, ved dennes loyale Anerkjendelse af sin for Slesvig i 1720 givne Garanties Gyldighed, erhvervede Ret til at fordre, at ingen Forandring i Slesvigs Forhold til Kongeriget bliver fra dansk Side indrommet, uden at Republiken forinden bliver raadspurgt.
